

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร
ในจังหวัดระยอง

FACTORS AFFECTING THE DEMAND FOR SHARING INFORMATION ON
QUALITY DURIAN PRODUCTION OF FARMERS IN RAYONG PROVINCE

ณัฐริณา มีฮาท
NUTTAREENA MEEHAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมพัฒนาการเกษตรและการ
จัดการทรัพยากร (พหุวิทยาการ)
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2568

KMITL-2025-AG-M-091-467

FACTORS AFFECTING THE DEMAND FOR SHARING INFORMATION ON
QUALITY DURIAN PRODUCTION OF FARMERS IN RAYONG PROVINCE

NUTTAREENA MEEHAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE PROGRAM IN INNOVATION OF
AGRICULTURAL DEVELOPMENT AND RESOURCE MANAGEMENT
(MULTIDISCIPLINARY CURRICULUM)
SCHOOL OF AGRICULTURAL TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2025

KMITL-2025-AG-M-091-46

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
นักศึกษา	นางสาวณัฐริมา มีฮาต
รหัสนักศึกษา	67046016
ปริญญา	หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร (พหุวิทยาการ)
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ดร.ฉันททัตย์ เกิดศรีเสริม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง 2) ศึกษาภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง 3) ศึกษาแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง 4) ศึกษาความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง และ 5) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมภายใต้โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียมจำนวน 54 ราย ใช้แบบสอบถามคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรเพศชายและเพศหญิงเท่ากัน ร้อยละ 50.00 อายุ 41–50 ปี ร้อยละ 40.74 สมรสแล้ว ร้อยละ 64.81 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 45.28 ส่วนมากปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ร้อยละ 81.48 มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 31.48 ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน 3–5 ปี ร้อยละ 38.89 และรับข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 45.28 ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกรนิยมใช้ภูมิปัญญาธนาคารน้ำใต้ดินร่วมกับสปริงเกอร์ ร้อยละ 50.00 ภูมิปัญญาด้านการดูแลรักษาใช้น้ำส้มควันไม้ร่วมกับยางกล้วยราดำและซีเมนต์โรยโคนต้น ร้อยละ 18.52 และภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ใช้ควันไฟไล่แมลงร่วมกับการบันทึกการทำสวน ร้อยละ 21.12 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ พบว่า เกษตรกร

มีแรงจูงใจในด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้มากที่สุด ร้อยละ 4.24 ด้านตลาดมากที่สุด ร้อยละ 4.00 และด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคมปานกลาง ร้อยละ 3.46 ส่วนความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการแบ่งปันข้อมูลขั้นตอนการดูแลระยะออกดอกมากที่สุด ร้อยละ 4.38 และปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า มีตัวแปรอิสระ 1 ตัวแปร จาก 6 ตัวแปร ได้แก่แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การแบ่งปันข้อมูล, ความต้องการ, ทุเรียนคุณภาพ, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Title	FACTORS AFFECTING THE DEMAND FOR SHARING INFORMATION ON QUALITY DURIAN PRODUCTION OF FARMERS IN RAYONG PROVINCE
Student	NUTTAREENA MEEHAT
Student ID	67046016
Degree	MASTER OF SCIENCE PROGRAM IN INNOVATION OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT AND RESOURCE MANAGEMENT (MULTIDISCIPLINARY CURRICULUM)
Academic Year	2024
Advisor	SUNEEPORN SUWANMANEEPONG
Co-Advisor	CHANHATHAI KERDSRISERM

ABSTRACT

This study aimed to 1) study the general characteristics of quality durian farmers in Rayong Province, 2) study the indigenous knowledge of quality durian production among farmers in Rayong Province, 3) study the motivation for sharing quality durian production information among farmers in Rayong Province, 4) study the needs for sharing quality durian production information among farmers in Rayong Province, and 5) analyze the factors affecting the needs for sharing quality durian production information among farmers in Rayong Province. This study collected data from 54 model farmers who participated in training under the research project “Production and Marketing Information Management Innovation for Enhancing the Quality of Durian Production Entering into Premium Markets.” The study used questionnaires for data collection. The analysis employed descriptive statistics and Multiple Linear Regression Analysis.

The study found that farmers were equally male and female at 50.00% each. The majority of farmers were aged 41–50 years (40.74%), were married (64.81%), and had education levels below bachelor’s degree (45.28%). Most farmers cultivated the

Monthong durian variety (81.48%), had cultivation areas of less than 5 rai (31.48%), possessed 3–5 years of durian farming experience (38.89%), and received quality durian production information from agricultural extension officers (45.28%).

For indigenous knowledge of quality durian production, the study found that farmers commonly used groundwater bank systems combined with sprinklers (50.00%). Regarding plant care and maintenance, farmers used wood vinegar mixed with banana latex and ash around the tree base (18.52%). For other indigenous knowledge practices, farmers used smoke to repel insects combined with farm record keeping (21.12%).

Regarding motivation for sharing quality durian production information, the study found that farmers showed the highest motivation in knowledge promotion and development (4.24%). Farmers also demonstrated high motivation in market aspects (4.00%) and moderate motivation in social relationships and social acceptance (3.46%).

Concerning information-sharing needs regarding quality durian production, the study found that farmers demonstrated the highest need to share information about flowering stage care procedures (4.38%).

The analysis of factors affecting farmers' information-sharing needs regarding quality durian production in Rayong Province found that only one variable among six independent variables could significantly predict the factors. This variable was farmers' motivation for sharing quality durian production information in Rayong Province, which showed statistical significance at 0.05.

Keywords: Information sharing, Demand, Durian, Local wisdom

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก รศ.ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ฉันทหทัย เกิดศรีเสริม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ให้คำแนะนำ องค์ความรู้ แนวคิด ตลอดจนการให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของการศึกษา

ขอขอบคุณ รศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช และ รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอขอบคุณ ผศ.ดร.จิรนนท์ เข็มจันทร์ ดร.เอกพล ทองแก้ว และคุณวสันต์ รื่นรมย์ สำหรับคำแนะนำ และการอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามให้มีความถูกต้องเหมาะสม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณโครงการนวัตกรรมการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม และเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนทุกท่านที่อยู่ภายใต้โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ ตลาดพรีเมียมจังหวัดระยอง ที่ได้ให้ข้อมูลในการศึกษารวมถึงอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณบุคลากรงานบัณฑิตศึกษาและเจ้าหน้าที่คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ ณ สถาบันแห่งนี้

ขอขอบพระคุณบิดา และมารดาผู้เป็นกำลังใจที่สำคัญสูงสุดของชีวิต ผู้ปลูกฝังให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษา และคอยให้การสนับสนุนในทุกด้านด้วยความรักและความห่วงใยอย่างไม่มีเงื่อนไข

ท้ายที่สุดหากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในสาขาวิชา ผู้วิจัยขออุทิศความสำเร็จนี้แด่ คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจน บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านไม่ว่าจะได้เฝ้าชมไว้ ณ ที่นี้หรือไม่ก็ตาม ด้วยความเคารพและซาบซึ้งใจอย่างหาที่สุดมิได้

ณัฐรริณา มีฮาต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 คำนียามศัพท์	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ	14
2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทุเรียนคุณภาพ	16
2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	22
2.6 บริบทพื้นที่และการทำสวนทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง	28
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	42
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
3.2 พื้นที่การวิจัย.....	42
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง	49
4.2 ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง	51
4.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง	53
4.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง	56
4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง.....	59
4.6 อภิปรายผล.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	65
5.1 สรุปผลการศึกษา	65
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	67
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก ก	79
ภาคผนวก ข	86
ภาคผนวก ค	95
ภาคผนวก ง	98
ประวัติผู้เขียน	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 รายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	47
4.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง	50
4.2 ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง	52
4.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง	54
4.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองราย ด้าน	56
4.4.1 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง	57
4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรใน จังหวัดระยอง	60

สารบัญรูปภาพ

รูปที่	หน้า
2.1 Maslow's Hierarchy of Needs	9
2.2 องค์ประกอบของการสื่อสาร	11
2.3 ลักษณะรากของทุเรียน	17
2.4 ลักษณะลำต้นทุเรียน	17
2.5 ลักษณะใบทุเรียน	18
2.6 ระยะไข่ปลา	18
2.7 ระยะตาปู	19
2.8 ระยะเหยียดตีนหนู	19
2.9 ระยะมะเขือพวง	20
2.10 ระยะหัวกำไล	20
2.11 ระยะดอกขาว	21
2.12 ระยะดอกบาน	21
2.13 ระยะหางแย้	22
2.14 ปฏิทินการเพาะปลูกของเกษตรกรต้นแบบ	24
2.15 แผนที่พื้นที่ศึกษา.....	29
2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายด้าน โดยเฉพาะการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่เน้นการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจสำคัญอย่าง “ทุเรียน” (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมการค้าภายใน, 2567; สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2560, 2560) ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกทุเรียนสดรายใหญ่ที่สุดในโลก โดยในปี 2565 ส่งออก 827,090 ตัน มูลค่ากว่า 110,114 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567) จังหวัดระยองเป็นแหล่งผลิตทุเรียนสำคัญ ด้วยผลผลิตเฉลี่ย 2,099 กิโลกรัมต่อไร่ มีการพัฒนาการผลิตผ่านการรวมกลุ่มเกษตรกร การใช้เทคโนโลยี และการประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง, 2565)

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยองยังเผชิญปัญหาหลัก 3 ด้าน ได้แก่ โรคพืชและแมลงศัตรูพืช ต้นทุนการผลิตสูงจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกินความจำเป็น และการขาดระบบแบ่งปันข้อมูลที่ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ (สุเทพ เชื้อสมุทร และคณะ, 2561) เช่น กลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนวังห้ว อำเภอแกลง แม้มีพื้นที่ปลูกกว่า 600 ไร่และผลผลิตกว่า 1.1 ล้านกิโลกรัมต่อปี แต่ยังมีต้นทุนเฉลี่ยสูงถึง 29 บาทต่อกิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567) ส่วนพื้นที่อำเภอเขาชะเมาและวังจันทร์ มีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่และได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเกษตร พร้อมทั้งนำเทคโนโลยี เช่น ถุงแดง Magik Growth และแอป Windy มาใช้ในการจัดการสวน (มานพ โปษยาอนวัตร และจรรยา โพธิ์ทอง, 2566) แต่เกษตรกรยังคงประสบปัญหาภัยแล้ง ศัตรูพืช ความผันผวนของราคา และข้อจำกัดด้านการแบ่งปันข้อมูลที่ยังไม่มีระบบ (ศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร จ.ก.ส., 2566) จากบริบทนี้ การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในระดับชุมชนจึงมีความสำคัญ เพื่อช่วยลดต้นทุน ลดความเสี่ยง เพิ่มคุณภาพผลผลิต และยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของอุตสาหกรรมทุเรียนไทย (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565)

ทั้งนี้ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ถือเป็นฐานความรู้สำคัญในการผลิตทุเรียนคุณภาพ โดยมีลักษณะคล้ายกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากการสังเกต ทดลอง และสังสมประสบการณ์ในแต่ละพื้นที่ (พิชัย สายศรี และคณะ, 2560) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับเทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำ การดูแลต้นทุเรียน และการพยากรณ์อากาศ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566) ช่วยเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการตลาดในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การสืบสานองค์ความรู้ให้ยั่งยืนจำเป็นต้องมีกลไกสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเกษตรกรรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ พร้อมคำนึงถึงแรงจูงใจและสิทธิของข้อมูลท้องถิ่น (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ, 2565) แม้ปัจจุบันจะมีการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทุเรียนแล้ว แต่การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกรในจังหวัดระยองยังจำกัด จึงควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อออกแบบแนวทางส่งเสริมที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ (ธีระยุทธ พงศ์เลิศฤทธิ์, 2566) การศึกษาองค์ประกอบเหล่านี้จึงสำคัญต่อการออกแบบแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละพื้นที่ เพื่อยกระดับศักยภาพเกษตรกรในการผลิตทุเรียนคุณภาพอย่างยั่งยืน (วนิดา เกรียงอุทอง และคณะ, 2564) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดองค์ความรู้ที่ครบวงจรตั้งแต่การผลิตถึงการตลาด รวมถึง การขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ต้นทุนสูงและเกิดสารตกค้างในผลผลิต ซึ่งอาจกระทบต่อสุขภาพทั้งของผู้ผลิตและผู้บริโภค (บุหพันธ์ กุลวิจิตร, 2560)

การแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพทั้งการปลูก การดูแล การแปรรูป และการตลาดระหว่างเกษตรกรหรือต่อหน่วยงานภายนอกยังเผชิญข้อจำกัด เช่น ทักษะคน ความไว้วางใจ ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแรงจูงใจส่วนบุคคล (กฤษณะ จันทะนารักษ์, 2564) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อระดับความต้องการในการแบ่งปันข้อมูล ซึ่งงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย (2564) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการแบ่งปันข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ ความไว้วางใจ การรับรู้ประโยชน์และความเสี่ยง โดยความไว้วางใจและการรับรู้ประโยชน์ ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการแบ่งปันข้อมูล Zhang *et al.* (2021) ยังระบุว่า ปัจจัยทางสังคมและแรงจูงใจเชิงเศรษฐกิจเป็นกลไกสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งปันข้อมูลด้านการเกษตร อีกทั้งการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพมีประโยชน์หลายด้าน ไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดความผิดพลาดและความเสี่ยงจากโรคพืชหรือภัยธรรมชาติ แต่ยังส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง, 2568) จากการลงศึกษาพื้นที่พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยองได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการสวนอย่างครบวงจร เริ่มจากการจัดการพื้นที่ด้วยการยกทรงหรือทำโคกสูงเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและช่วยระบายน้ำดี ซึ่งเหมาะกับการ

เจริญเติบโตของต้นทุเรียน ด้านการจัดการน้ำมีการใช้วิธีหลากหลาย เช่น ธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อเก็บน้ำฝนใช้ในฤดูแล้ง การใช้กัลกน้ำที่ไม่ต้องพึ่งพาไฟฟ้า การฝังหม้อดินรดน้ำช้า ๆ และระบบสปริงเกอร์สำหรับสวนขนาดกลางถึงใหญ่ เพื่อรักษาความชื้นในดินอย่างต่อเนื่อง ในการดูแลรักษาต้นทุเรียน เกษตรกรใช้วิธีธรรมชาติ เช่น น้ำส้มควันไม้ป้องกันแมลงศัตรูพืช ลดการใช้สารเคมี ยางกล้วยราดำรักษาแผลและยับยั้งเชื้อรา โรยซีเมนต์โคนต้นเพื่อปรับปรุงดิน และใช้ปุ๋ยธรรมชาติหรือน้ำหมักสมุนไพรเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ นอกจากนี้ยังใช้สุราชาวผสมสมุนไพรฉีดพ่นไล่แมลง รวมถึงการใช้ควันไฟไล่แมลง การหมักดินด้วยเศษพืชเพื่อลดการระเหยน้ำ และปลูกพืชพี่เลี้ยงเพื่อสร้างร่มเงาและรักษาความชื้น และเกษตรกรยังใช้พัดลมเพิ่มการไหลเวียนอากาศและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในสวน ช่วยกระตุ้นการสังเคราะห์แสง และมีการจัดบันทึกข้อมูลการจัดการสวนอย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์และวางแผนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนความรู้ ความเข้าใจ และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสม มีบทบาทสำคัญในการผลิตทุเรียนคุณภาพอย่างยั่งยืนในระดับชุมชน (สุเทพ เชื้อสมุทร และคณะ, 2561) และงานวิจัยของ ลัทธพร รัตนวราภักษ์ และคณะ (2562) ชี้ให้เห็นเครือข่ายเกษตรกรดิจิทัลช่วยสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างรวดเร็วและครอบคลุม เพิ่มศักยภาพการแข่งขันและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมในยุคดิจิทัลขณะเดียวกันงานวิจัยของ Swanson *et al.* (2020) การแบ่งปันข้อมูลและองค์ความรู้การผลิตทุเรียนระหว่างเกษตรกร เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเมื่อผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยยกระดับมาตรฐานการผลิตและเสริมศักยภาพการแข่งขันระดับสากล

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้เข้าใจอิทธิพลต่าง ๆ ต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูล ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อการผลิตทุเรียนคุณภาพของประเทศและเสริมความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจในระยะยาว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 1.2.3 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 1.2.4 เพื่อศึกษาความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

1.2.5 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ด้านเนื้อหา ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ พันธุ์ทุเรียน ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน พื้นที่การทำสวนทุเรียน, ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียน ประกอบด้วย ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ภูมิปัญญาด้านการดูแลรักษา และภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด และความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมดิน 2) ขั้นตอนดูแลระยะออกดอก 3) ขั้นตอนดูแลระยะผลพัฒนา 4) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) 5) ขั้นตอนดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) และ 6) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มออกดอก

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง (ตำบลสองสลึง จำนวน 5 คน) อำเภอแกลง (ตำบลกะเจ็ด จำนวน 5 คน ตำบลห้วยยาง จำนวน 8 คน ตำบลวังหว้า จำนวน 10 คน ตำบลท่าเกวียน จำนวน 5 คน) อำเภอเขาชะเมา (ตำบลกร่ำ จำนวน 5 คน ตำบลกระแสบน จำนวน 4 คน ตำบลเนินฆ้อ จำนวน 6 คน ตำบลช้างช้อ จำนวน 4 คน) และอำเภอวังจันทร์ (ตำบลวังจันทร์ จำนวน 6 คน) โดยพื้นที่ที่ทำการศึกษายู่ภายใต้การเข้าร่วมโครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ ตลาดพรีเมียม

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมภายใต้โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม ที่ดำเนินการโดยคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวนทั้งหมด 54 คน

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2567 – มีนาคม 2568

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพื่อให้เข้าใจลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง ซึ่งจะช่วยในการวางแผนและสนับสนุนการพัฒนาการผลิตทุเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของเกษตรกรในพื้นที่

1.4.2 เพื่อรวบรวมและสืบสานภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการใช้ความรู้ท้องถิ่นร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเพิ่มคุณภาพผลผลิต

1.4.3 เพื่อเข้าใจแรงจูงใจและปัจจัยที่ส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลระหว่างเกษตรกร ช่วยส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างชุมชน

1.4.4 เพื่อศึกษาความต้องการและรูปแบบการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบระบบหรือช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสมและตอบสนองต่อการพัฒนาการผลิตทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง

1.5 คำนิยามศัพท์

1.5.1 เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน หมายถึง เกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมภายใต้โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม จำนวนทั้งหมด 54 คน

1.5.2 การแบ่งปันข้อมูล หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการสวนทุเรียนระหว่างเกษตรกรหรือกลุ่มผู้เกี่ยวข้องในชุมชน

1.5.3 ความต้องการในการแบ่งปันข้อมูล หมายถึง ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมดิน 2) ขั้นตอนดูแลระยะออกดอก 3) ขั้นตอนดูแลระยะผลพัฒนา 4) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) 5) ขั้นตอนดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) และ 6) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มออกดอก

1.5.4 ทุเรียนคุณภาพ หมายถึง ทุเรียนที่ผ่านกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานมีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการบริโภคและการส่งออก เช่น รสชาติ เนื้อสัมผัส ตรงตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศและได้รับมาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices)

1.5.5 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูล หมายถึง ปัจจัยหรือเหตุผลที่ผลักดันให้เกษตรกรต้องการแบ่งปันข้อมูล ประกอบด้วย แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด

1.5.6 ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ ทักษะ ความเชื่อสั่งสมจากประสบการณ์ของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในชุมชน ถ่ายทอดและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต แก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

1.5.7 ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ หมายถึง ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ประกอบด้วย วนาการน้ำใต้ดิน กาลักน้ำ สปริงเกอร์ และการฝังหม้อดิน ภูมิปัญญาด้านการดูแล รักษา ประกอบด้วย น้ำส้มควันไม้ ยางกล้วยราดำ ชีเถ้าโรยโคนต้น ปุ๋ยธรรมชาติ น้ำหมักสมุนไพร เชื้อไตรโคเดอร์ม่า และสุราขาว ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย ควนไฟไล่แมลง การบันทึกการทำสวน การหมักดิน การปลูกทุเรียนคู่ ปลูกพืชพี่เลี้ยง และใช้พดลมเพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

1.5.8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูล หมายถึง ตัวแปรหรือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ พันธุ์ทุเรียน ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ภูมิปัญญาด้านการดูแล รักษา ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนวรรณกรรมอย่างครอบคลุม โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งครอบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล
- 2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- 2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทุเรียนคุณภาพ
- 2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตทุเรียนคุณภาพ
- 2.6 บริบทพื้นที่และการทำสวนทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) โดย อับราฮัม มาสโลว์ (1943) อธิบายว่า ความต้องการของมนุษย์มีลำดับความสำคัญเป็นขั้น ๆ จากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสูงสุด โดยเมื่อความต้องการในระดับที่ต่ำกว่าได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมุ่งแสวงหาความต้องการในระดับถัดไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย 5 ลำดับขั้น ได้แก่ 1) ความต้องการทางกายภาพพื้นฐาน (Physiological Needs) 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) 3) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging) 4) ความต้องการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง (Esteem Needs) และ 5) ความต้องการบรรลุศักยภาพสูงสุดในตนเอง (Self-Actualization) ซึ่งเป็นระดับสูงสุดที่มนุษย์ต้องการเพื่อเติมเต็มความหมายของชีวิต (Maslow, 1943) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

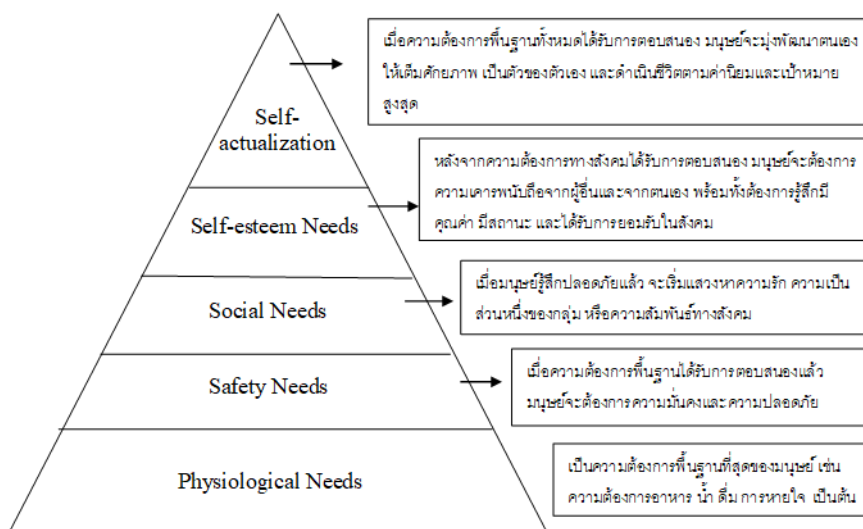
1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) ถือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และ ยารักษาโรค รวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยให้การใช้ชีวิตประจำวันเป็นไปอย่างราบรื่นและสะดวกสบาย

2. ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการลำดับถัดมา เมื่อความต้องการพื้นฐานทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลจะเริ่มแสวงหาความมั่นคงในชีวิต เช่น การมีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย งานที่มั่นคง รายได้ที่แน่นอน เงินออม สุขภาพที่ดี และการเข้าถึงระบบดูแลหรือคุ้มครองในยามเจ็บป่วยหรือเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงความรู้สึกมั่นคง ปราศจากความเสี่ยงและความหวาดกลัวในชีวิตประจำวัน

3. ความต้องการทางสังคม (Love and Belonging Needs) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความมั่นคงในชีวิตและความปลอดภัยเพียงพอแล้ว โดยจะเริ่มแสวงหาความรัก ความผูกพัน และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์แบบคู่ชีวิต รวมถึงความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือชุมชน ความต้องการเหล่านี้สะท้อนถึงความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับ และมีคุณค่าในสายตาของคนรอบข้าง

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับความรักและการยอมรับอย่างเพียงพอแล้ว จากนั้นจะเริ่มแสวงหาการยอมรับในคุณค่าและความสามารถของตนเอง ต้องการได้รับความเคารพจากผู้อื่น และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง ความต้องการนี้อาจแสดงออกผ่านการได้รับตำแหน่งหรือยศถาบรรดาศักดิ์ รายได้ที่สูง งานที่มีความท้าทาย การมีสิทธิ์มีเสียงในองค์กร หรือโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงาน ทั้งหมดนี้ล้วนส่งเสริมความเชื่อมั่นและความนับถือตนเอง

5. ความต้องการบรรลุศักยภาพสูงสุด (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดตามลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ การแสวงหาความสำเร็จในเป้าหมายชีวิต และการเติมเต็มคุณค่าภายใน เพื่อให้ชีวิตมีความหมายและสมบูรณ์ที่สุดตามที่ตนเองปรารถนา

รูปที่ 2.1 Maslow's Hierarchy of Needs

ที่มา : Maslow, A. H. (1943)

เกียรติชญา ภูมิเพ็ง (2564) อ้างถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้อธิบายว่า “ความต้องการ” หมายถึง สภาพของความปรารถนา ความอยากได้ หรือความใฝ่ฝันถึงบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเมื่อเกิดความรู้สึกนี้จะทำให้ร่างกายเกิดภาวะไม่สมดุล เนื่องจากมีสิ่งกระตุ้นจากภายนอกหรือแรงผลักดันจากภายใน เมื่อเกิดแรงกระตุ้นนี้ร่างกายจึง ต้องขวนขวายหรือกระทำให้บางสิ่งเพื่อให้ได้รับสิ่งที่ต้องการนั้น เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ภาวะของร่างกายก็จะกลับคืนสู่สมดุลอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม วงจรนี้ไม่ได้จบลงเพียงเท่านั้น เพราะจะมีความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องไม่มีจุดสิ้นสุด

Lori (2024) ได้เรียบเรียงประเภทความต้องการ ดังนี้

1. ความต้องการพื้นฐาน (Deficiency Needs) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นจากการขาดสิ่งที่เป็นจำเป็นในชีวิต เช่น ความต้องการทางสรีรวิทยา (อาหารและที่อยู่อาศัย), ความต้องการความปลอดภัย, ความต้องการทางสังคม (การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น), และความต้องการการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น (การได้รับความเคารพและการยอมรับ) การตอบสนองความต้องการเหล่านี้จึงสำคัญเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหรือความไม่พึงพอใจในชีวิต

2. ความต้องการในการเติบโต (Growth Needs) เป็นความต้องการที่อยู่ในระดับสูงขึ้นไปตามลำดับขั้นของมาสโลว์ เช่น ความต้องการในการพัฒนาตนเองและการบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง ความต้องการเหล่านี้เกิดจากความปรารถนาที่จะเติบโตและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นแค่การมีชีวิตที่มั่นคง แต่ยังต้องการการพัฒนาและการเรียนรู้เพื่อให้สามารถเป็นบุคคลที่ดีที่สุดเท่าที่สามารถเป็นได้

Khanachang (2024) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ว่า ช่วยให้เราเข้าใจแรงจูงใจ ความต้องการ และพฤติกรรมของแต่ละคน ว่าทำไมคนถึงมีแรงจูงใจในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อตามหาหรือบรรลุเป้าหมายของตัวเอง นอกจากนี้ยังช่วยให้เราเข้าใจถึงความขัดแย้งหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อความต้องการด้านความปลอดภัยของบุคคล เช่น การถูกคุกคาม ผู้คนเหล่านี้จึงให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตและความปลอดภัยเหนือความต้องการอื่น ๆ

กฤษณ์ โพรสมท์ (2564) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแม็คเคิลแลนด์ (McClelland) แบ่งความต้องการมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภทหลัก

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) บุคคลที่ต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีที่สุด เพื่อความสำเร็จส่วนบุคคล ผู้คนเหล่านี้จึงชอบงานท้าทายและมีการวางแผนเพื่อบรรลุเป้าหมาย
2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ (Need for Affiliation) บุคคลที่ต้องการการยอมรับและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ผู้คนเหล่านี้ชอบการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่ไม่เน้นการแข่งขันมากนัก
3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) บุคคลที่ต้องการมีอิทธิพลและสามารถควบคุมผู้อื่น มักจะพยายามให้ได้มาซึ่งอำนาจและความภาคภูมิใจจากการเป็นผู้นำ

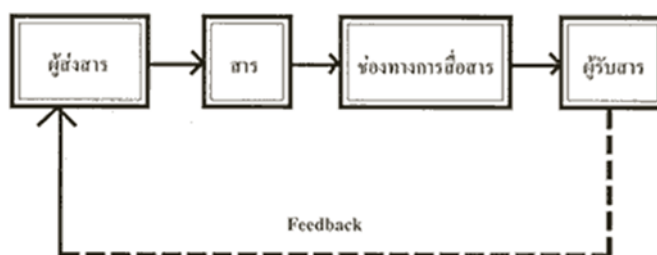
จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ อธิบายว่า ความต้องการของมนุษย์มีลำดับจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่สูงขึ้น ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ ความปลอดภัย ความรักและความสัมพันธ์ การยกย่อง และการบรรลุศักยภาพสูงสุด โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการพื้นฐาน และความต้องการในการเติบโต นอกจากนี้ ทฤษฎีความต้องการความสำเร็จของแม็คเคิลแลนด์ ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ความต้องการความสำเร็จ 2. ความต้องการมีมิตรสัมพันธ์ 3. ความต้องการอำนาจ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นความต้องการของมนุษย์ ที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายในการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล ว่ามีความต้องการอย่างไร และเมื่อใด

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล

Castañeda (2015) อธิบายว่า การแบ่งปันข้อมูล (knowledge sharing) คือ กระบวนการที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยสมัครใจ ซึ่งมี "ความรู้" เป็นองค์ประกอบหลัก กระบวนการนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นสำคัญ เช่น บรรทัดฐานทางสังคม (subjective norms) ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และความเชื่อมั่นในตนเอง (self-efficacy) ของแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลต่อความเต็มใจในการเปิดเผยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้กับผู้อื่น

นพธนู ชาติธนานนท์ (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสื่อสาร ประกอบด้วย

1. ผู้ส่งสาร (Sender) บุคคลหรือแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต้องการส่งข้อความไปยังผู้รับสาร
2. สาร (Message) ข้อมูล เนื้อหา หรือความคิดที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสาร
3. ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channel) วิธีการหรือช่องทางที่ใช้ในการส่งสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ เช่น การพูดคุยโดยตรง โทรศัพท์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
4. ผู้รับสาร (Receiver) บุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายที่รับสารจากผู้ส่งสาร
5. ผลป้อนกลับ (Feedback) การตอบสนองหรือปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อสารที่ได้รับ ซึ่งจะถูส่งกลับไปยังผู้ส่งสาร เพื่อให้ผู้ส่งสารทราบว่าสารที่ส่งไปนั้นได้รับการเข้าใจถูกต้องหรือไม่

รูปที่ 2.2 องค์ประกอบของการสื่อสาร

ที่มา : นพธนู ชาติธนานนท์ (2552)

นิรชา เรืองขจร (2565) กล่าวว่าข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เป็นตัวหนังสือ ข้อความ รูปภาพ เสียง หรือวิดีโอ ซึ่งถูกนำมารวบรวมและจัดเก็บอย่างมีความแม่นยำ

นิรชา เรื่องขจร (2565) จำแนกข้อมูลเป็น 2 ประเภท

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลที่อยู่ในรูปของตัวเลข ซึ่งสามารถวัดค่า ตรวจสอบ หรือคำนวณได้อย่างชัดเจน มักใช้เพื่อแสดงปริมาณ ขนาด ความถี่ หรือระดับของสิ่งต่าง ๆ ข้อมูลประเภทนี้สามารถนำไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ เช่น จำนวนประชากร รายได้ คะแนนสอบ ส่วนสูง น้ำหนัก หรืออายุ ข้อมูลเชิงปริมาณช่วยให้สามารถเปรียบเทียบแนวโน้มหรือหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะหรือคุณลักษณะที่ไม่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้โดยตรง มักใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ พฤติกรรม หรือความคิดเห็นของบุคคล เช่น เพศ ศาสนา ความพึงพอใจ ทัศนคติ ค่านิยม หรือประสบการณ์ส่วนตัว ข้อมูลลักษณะนี้มักได้มาจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม หรือการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งช่วยให้เข้าใจความหมายในเชิงลึกของสิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทเฉพาะเจาะจง โดยเน้นการตีความมากกว่าการวัดปริมาณ

จากรายงานของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2566) รายงานว่า การแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing Concept) หมายถึง กระบวนการที่บุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ถ่ายทอดหรือแบ่งปันข้อมูลตนเอง หรือข้อมูลที่ได้รวบรวมมาให้กับผู้รับข้อมูลหรือองค์กรอื่นที่ต้องการนำข้อมูลนั้นไปใช้ประโยชน์

อรนุช สุวรรณรัตน์ (ม.ป.ป) แบ่งประเภทของช่องทางในการสื่อสาร ดังนี้

1. การสื่อสารโดยตรง (Direct Communication) เป็นการสื่อสารแบบสองทางที่เกิดขึ้นทันทีระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้รับสารสามารถตอบสนองกลับได้ทันที เช่น การพูดคุยต่อหน้า โทรศัพท์ แชท หรือวิดีโอคอล การสื่อสารประเภทนี้ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่รวดเร็วและลดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

2. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารแบบทางเดียวที่มุ่งเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล หรือความคิดเห็นไปยังผู้รับสารจำนวนมากในวงกว้าง โดยไม่มีการตอบกลับทันที เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ

3. สื่อสังคม (Social Media) เป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถทำได้ทั้งแบบทางเดียวและสองทาง ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือเว็บไซต์ต่างๆ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงความคิดเห็น และโต้ตอบกันได้อย่างรวดเร็ว เป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญในยุคสารสนเทศและสังคมออนไลน์

จากรายงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (2566) รายงานว่า การแบ่งปันข้อมูลมี 2 รูปแบบ

1. ข้อมูลจากบุคคล หมายถึง ข้อมูลที่ถูกสร้างหรือเผยแพร่โดยตัวบุคคล ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปภาพ ข้อความ วิดีโอ หรือเสียง โดยมักเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

2. ข้อมูลจากองค์กร หมายถึง ข้อมูลที่จัดทำหรือเผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งมักมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสาร เผยแพร่ความรู้ หรือสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย รวมถึงคำแนะนำด้านสุขภาพ ข้อมูลจากองค์กรมักมีความน่าเชื่อถือสูง และสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการวิเคราะห์ วิจัย หรือกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

จากรายงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (2566) รายงานเกี่ยวกับ การแบ่งปันข้อมูล (Data Sharing) คือ การเผยแพร่ข้อมูลจากผู้ถือข้อมูลไปยังผู้รับข้อมูลที่ต้องการ โดยประกอบด้วย

1. ผู้ถือข้อมูล (Data Holder) หมายถึง บุคคล องค์กร หรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของหรือรับผิดชอบในการเก็บ รักษา และจัดการข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นผู้สร้างข้อมูลหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลข้อมูลเหล่านั้น ผู้ถือข้อมูลมีหน้าที่ดูแลความถูกต้อง ปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวของข้อมูล รวมถึงการส่งมอบหรือเผยแพร่ข้อมูลตามข้อตกลง

2. ผู้รับข้อมูล (Data Recipient) คือ บุคคล หรือหน่วยงานที่ได้รับข้อมูลจากผู้ถือข้อมูล เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้รับข้อมูลมีสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ ประมวลผล หรือนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ แต่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง

3. เจ้าของข้อมูล (Data Owner) หมายถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของสิทธิ์ในข้อมูลนั้น ซึ่งมีอำนาจในการควบคุมการใช้และการเผยแพร่ข้อมูล รวมถึงการอนุญาตหรือปฏิเสธการแบ่งปันข้อมูลให้กับผู้อื่น

4. ผู้รับบริการข้อมูลกลาง (Data Broker) คือ หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งต่าง ๆ จากนั้นดำเนินการจัดระเบียบ ปรับปรุง และแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมใช้งาน เพื่อให้ผู้ใช้งานหรือนักวิเคราะห์สามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. หน่วยงานกำกับดูแล (Regulator) คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมและดูแลการจัดการข้อมูลให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลและสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ ใช้ และเผยแพร่ข้อมูล

จากรายงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2566) รายงานว่ารูปแบบการแบ่งปันข้อมูลแบ่งออกเป็น 6 ประเภท

1. Private Management Sharing หมายถึง การแบ่งปันข้อมูลหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มหรือองค์กรเดียวกัน โดยจำกัดการเข้าถึงให้เฉพาะสมาชิกหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในกลุ่มเท่านั้น เพื่อรักษาความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของข้อมูล

2. Collaborative Sharing หมายถึง การแบ่งปันข้อมูลระหว่างกลุ่มหรือหน่วยงานที่มีความร่วมมือกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้

4. Peer Exchange หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือแบ่งปันความรู้กันในกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคนที่มีความสนใจหรือทำงานในสายงานเดียวกัน โดยเน้นการเรียนรู้และช่วยเหลือกันอย่างเสรี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

5. Sharing for Transparent Governance หมายถึง การแบ่งปันข้อมูลกับกลุ่มภายนอกองค์กรหรือประชาชนทั่วไป เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการบริหารจัดการและการตัดสินใจขององค์กร หรือหน่วยงานรัฐ

6. Community Sharing คือ การแบ่งปันข้อมูลระหว่างสมาชิกภายในชุมชนเดียวกัน เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ การแบ่งปันนี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนอย่างยั่งยืน

7. Public Sharing คือ การเปิดเผยหรือแบ่งปันข้อมูลให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรี โดยไม่มีข้อจำกัดในการใช้งานหรือการเข้าถึง ข้อมูลที่เผยแพร่ในลักษณะนี้มีมักมีเป้าหมายเพื่อสร้างความโปร่งใส ส่งเสริมการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานต่าง ๆ นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “การแบ่งปันข้อมูล” หมายถึง การถ่ายโอนข้อมูลที่ได้จากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ไปยังบุคคลอื่น ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การจดบันทึกลงในกระดาษ หรือการสื่อสารด้วยวาจา โดยข้อมูลที่แบ่งปันนั้นอาจเป็นทั้งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลที่ไม่เป็นส่วนบุคคล

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

นิตญา วิมูล (2554) ได้กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจของแม็คเคลแลนด์ (McClelland's Theory of Needs) โดยเดวิด แม็คเคลแลนด์ (1940s) อธิบายว่าแรงจูงใจในการทำงานของแต่ละคนแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการหลัก 3 ด้าน ซึ่งเป็นแรงผลักดันภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสำเร็จ

1. ความต้องการความสำเร็จ เป็นแรงขับของบุคคลที่มุ่งมั่นทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยคนกลุ่มนี้มักชอบทำงานที่มีความท้าทายในระดับที่เหมาะสม ไม่ง่ายเกินไปจนรู้สึกเบื่อ และไม่ยากเกินไปจนเกินความสามารถ พวกเขาต้องการทราบผลลัพธ์ของงานที่ทำ และให้ความสำคัญกับข้อมูลย้อนกลับเพื่อจะได้นำไปพัฒนาตนเอง

2. ความต้องการความผูกพัน สะท้อนถึงแรงจูงใจที่มาจากความปรารถนาในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น คนที่มีแรงจูงใจในด้านนี้มักชอบทำงานเป็นทีม ให้ความสำคัญกับการยอมรับ ความเข้าใจ และความอบอุ่นจากคนรอบข้าง

3. ความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการมีอิทธิพลหรือควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น คนที่มีความต้องการประเภทนี้สูงมักแสดงออกถึงความต้องการเป็นผู้นำ หรืออยู่ในตำแหน่งที่สามารถกำหนดทิศทางของกลุ่มหรือองค์กรได้ ซึ่งความต้องการอำนาจนั้นสามารถปรากฏได้ทั้งในเชิงส่วนตัวและเชิงสังคม

โดยรวมแล้วทฤษฎีของแม็คเคลแลนด์ชี้ให้เห็นว่าแรงจูงใจของมนุษย์ในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับความต้องการภายในเชิงจิตวิทยา ซึ่งแต่ละคนจะมีแรงจูงใจที่เด่นแตกต่างกันไป

สิริลักษณ์ อุบลรัตน์ (2560) ได้อธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจคือกระบวนการที่เริ่มต้นจากการเกิดความรู้สึกขาดหรือไม่สมดุล ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกว่า “ความต้องการ” เป็นจุดเริ่มต้นของแรงขับภายในที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งที่ต้องการนั้น โดยมีเป้าหมายหรือสิ่งล่อใจเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการกระทำ ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นผลลัพธ์ของความสัมพันธ์ระหว่าง ความต้องการ (Needs) แรงขับภายใน (Drive) และสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำหรือเป้าหมาย (Incentive)

กันตพงษ์ ปรอบสงบ (2567) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจคือ สิ่งที่มาจกภายในตัวบุคคล เป็นพลังหรือแรงขับเคลื่อนที่ผลักดันให้แต่ละคนทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายในชีวิต กระบวนการของแรงจูงใจเกิดจากความคาดหวังและความต้องการของมนุษย์ ซึ่งผลักดันให้บุคคลมีแรงขับเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่ต้องการ และรักษาพฤติกรรมนั้นเพื่อให้สามารถได้รับสิ่งที่ต้องการหรือคาดหวัง

ณริศณา เวทยานนท์ (2566) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของแรงจูงใจและการกระตุ้นในการปฏิบัติงานมีลักษณะที่สามารถแบ่งออกเป็น แรงจูงใจภายใน และ แรงจูงใจภายนอก โดยแรงจูงใจภายในหมายถึง ความพึงพอใจหรือความสุขที่เกิดจากการทำสิ่งต่าง ๆ ที่ท้าทายหรือมีความหมาย แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้คาดหวังค่าชมเชยหรือรางวัล ในขณะที่แรงจูงใจภายนอกเกี่ยวข้องกับความ

คาดหวังจากสิ่งที่บุคคลทำ ซึ่งอาจได้รับทั้งผลดีหรือผลไม่ดีจากการกระทำเหล่านั้น รวมถึงการได้รับการยอมรับจากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน หรือการประพடுத்தตัวดีเพื่อหวังผลตอบแทนที่ดี

วิลโล พรหมดาว (2563) กล่าวว่า แรงจูงใจมีองค์ประกอบที่ส่งผลให้เกิดเป็นแรงจูงใจ แบ่งองค์ประกอบเป็น 2 ประการ คือ

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมาก เช่น ความแตกต่างทางกรรมพันธุ์ นิสัย อารมณ์ ความต้องการ รวมไปถึงลักษณะทางกายภาพ เช่น สีผิว สีของนัยน์ตา และอื่นๆ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในตัวบุคคล สิ่งที่เป็นธรรมชาติเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้แต่ละคนมีแรงจูงใจในการกระทำต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2. สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอยู่ในนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจ ตัวอย่างเช่น หากบ้านตั้งอยู่ริมถนนใหญ่ที่มีเสียงรบกวนและความพลุกพล่านตลอดเวลา สภาพแวดล้อมเช่นนี้อาจทำให้บุคคลในพื้นที่นั้นรู้สึกไม่สะดวกใจหรือมีสมาธิยาก เมื่อเทียบกับการศึกษาหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถมุ่งมั่นทำสิ่งต่างๆ ได้นานๆ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมจึงมีผลต่อการกระตุ้นหรือการขัดขวางแรงจูงใจในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

จากการทบทวนที่กล่าวถึงทฤษฎีและความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับแรงจูงใจ สามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามทิศทางที่ต้องการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้จากทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล โดยมีปัจจัยหลายด้านที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ เช่น ความแตกต่างของธรรมชาติแต่ละบุคคล และสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม เช่น บ้านอยู่ในพื้นที่ที่มีเสียงรบกวนก็สามารถที่จะส่งผลต่อความสามารถในการทำงานหรือการมุ่งมั่นในเป้าหมายได้

2.4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับทุเรียนคุณภาพ

จากข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร (2563) ระบุเกี่ยวกับลักษณะต้นทุเรียน ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะรากของทุเรียน

รากที่ใช้สำหรับหาอาหารของทุเรียนอยู่บริเวณผิวดิน มีความลึกประมาณ 50 เซนติเมตร รากของต้นทุเรียนสามารถแตกออกเรียกว่า "รากตะขาบ" ทุเรียนมีรากแก้วซึ่งทำหน้าที่ยึดโคนต้น แต่หากเป็นทุเรียนที่ได้จากการตอนกิ่ง จะไม่มีรากแก้วแต่จะมีรากแขนงที่แตกออกมาจากรากพิเศษ

รูปที่ 2.3 ลักษณะรากของทุเรียน

ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ทุเรียนพื้นบ้านนนทบุรี (2565)

2. ลักษณะลำต้นของทุเรียน

ทุเรียนเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นสีน้ำตาล หากเกิดจากเมล็ดจะมีอายุยืนยาวนานนับร้อยปี สูงได้ถึง 30 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นราว 150 เซนติเมตร และให้ผลผลิตประมาณ 500–1,000 ผลต่อต้น ส่วนทุเรียนที่ปลูกเพื่อการค้า นิยมขยายพันธุ์ด้วยการทาบกิ่ง ควบคุมความสูงไม่เกิน 8 เมตร และเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 8–10 เซนติเมตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.4 ลักษณะลำต้นทุเรียน

ที่มา : สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร (2565)

3. ลักษณะใบทุเรียน

ทุเรียนเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ ไม่ผลัดใบ ใบมีลักษณะเรียวยาว ปลายใบแหลม ก้านใบมีสีน้ำตาล ความยาวของใบประมาณ 6–8 นิ้ว และความกว้างประมาณ 2–3 นิ้ว ใบหนา สีเขียวเข้ม ซึ่งเกิดจากกระบวนการสังเคราะห์แสงที่ใช้ในการสร้างอาหารของพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.5 ลักษณะใบทุเรียน

ที่มา : ศูนย์การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์ทุเรียนพื้นบ้านนนทบุรี (2565)

4. ลักษณะดอกทุเรียน

ดอกของทุเรียนจะแตกออกจากตาของกิ่งแก่เจริญเป็นตาใบหรือตาดอก ขึ้นอยู่กับระยะการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน หากต้นทุเรียนอยู่ในระยะเจริญเติบโตทางลำต้น ตาใบและตาดอกจะเจริญเป็นกิ่งแขนง แต่หากอยู่ในระยะสืบพันธุ์ตาใบและตาดอกจะเจริญเป็นดอกทุเรียน โดยดอกสามารถพัฒนาได้เป็น 8 ระยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

4.1) ระยะที่ 1 ระยะไข่ปลา

ระยะนี้ดอกทุเรียนเริ่มปรากฏตามกิ่งหรือตามก้านของต้น โดยทั่วไปจะไม่ออกดอกที่ปลายกิ่งหรือส่วนยอด ดอกอ่อนที่เริ่มพัฒนามีลักษณะเป็นตุ่มเล็ก ๆ คล้ายไข่ปลาสีออกน้ำตาลอมเขียว (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.6 ระยะไข่ปลา

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559)

4.2) ระยะที่ 2 ระยะตาปู

ระยะนี้ดอกทุเรียนจะเริ่มยื่นออกจากกิ่งให้เห็นชัดเจน ต่อมดอกขยายใหญ่ขึ้นเล็กน้อย มีลักษณะกลมเล็กคล้ายตาปู จากนั้นภายใน 7-10 วัน ดอกจะพัฒนาเข้าสู่ระยะดอกเหี้ยดตีนหนู (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.7 ระยะตาปู

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.3) ระยะที่ 3 ระยะเหี้ยดตีนหนู

ดอกทุเรียนจะเริ่มพัฒนาเป็นรูปทรงที่ชัดเจนมากขึ้น ต่อมดอกที่เคยเล็กจะค่อยๆ ยืดยาวออก ลักษณะคล้ายเท้าหนูเล็กๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของระยะดอกเหี้ยดตีนหนู

รูปที่ 2.8 ระยะเหี้ยดตีนหนู

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.4) ระยะที่ 4 ระยะมะเขือพวง

ดอกทุเรียนจะยืดยาวและมองเห็นได้ชัดเจน ช่อดอกเริ่มขยายใหญ่จนแทบกลบกำนดอก โดยลักษณะคล้ายกับช่อของมะเขือพวง จากนั้นภายใน 7-10 วันจะเข้าสู่ระยะหัวกำไล (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.9 ระยะมะเขือพวง
ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.5) ระยะที่ 5 ระยะหัวกำไล

ระยะนี้ดอกทุเรียนจะเติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งขนาดของดอกและกำนดอก เริ่มเปลี่ยนสีเป็นเทาอมเขียว ภายในดอก เกสรจะพัฒนาและดันปลายดอกให้ยื่นออกมาเป็นรูปแหลมเล็กน้อย หลังจากผ่านช่วงนี้ประมาณ 8 วัน ดอกจะเข้าสู่ระยะดอกขาว (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.10 ระยะหัวกำไล
ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.6) ระยะเวลาที่ 6 ระยะเวลาดอกขาว

ระยะที่ดอกทุเรียนใกล้จะบาน กลีบดอกเริ่มแยกออกจากหมวกดอกอย่างชัดเจน แต่ยังไม่บานเต็มที่ จากนั้นประมาณ 7 วัน ดอกจะคลี่ออกอย่างสมบูรณ์ เข้าสู่ระยะดอกบานเต็มที่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.11 ระยะเวลาดอกขาว

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.7) ระยะเวลาที่ 7 ระยะเวลาดอกบาน

ดอกบานเต็มที่ จะเห็นเกสรตัวผู้และตัวเมียชัดเจน ถือเป็นช่วงสำคัญของการผสมเกสร ซึ่งอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือผ่านการช่วยผสมโดยชาวสวน ที่เรียกว่า “การปิดดอก” โดยใช้ไม้กวาดเล็กแตะเกสรเพื่อเพิ่มโอกาสให้ดอกติดผลได้ดีขึ้น โดยทั่วไปจะดำเนินการในเวลากลางคืนเพื่อให้การผสมมีประสิทธิภาพมากที่สุด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.12 ระยะเวลาดอกบาน

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

4.8) ระยะที่ 8 ระยะหางแย้

ระยะสุดท้าย ที่ชาวเกษตรกรเรียกว่า ระยะหางแย้ ระยะป็น หรือระยะไม้กั๊ด หลังจาก ที่ทำการผสมเกสรไปแล้วในช่วงระยะดอกบาน กลีบดอกและก้านของเกสรตัวผู้จะหลุดร่วงไป ที่เห็น ก้านยาว ๆ ยื่นออกมา ก็จะเป็นส่วนของเกสรตัวเมียจะมีลักษณะเป็นกิ่งก้านห้อยติดอยู่กับกิ่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563)

รูปที่ 2.13 ระยะหางแย้

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2563)

2.5 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ

กนกพร นิมพลี (2555) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. ความเฉพาะเจาะจงกับท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดจากการสะสมประสบการณ์ในสังคม และชีวิตของแต่ละท้องถิ่น ทำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้นๆ

2. การเชื่อมโยงและบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมักจะเชื่อมโยงระหว่างชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมักใช้ธรรมชาติเช่น ความเชื่อเกี่ยวกับแม่น้ำ แผ่นดิน หรือพืชพันธุ์ในการสร้างความเข้าใจและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. การเคารพผู้มีประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ เนื่องจากพวกเขามีความรู้ที่สะสมมาอย่างยาวนานและสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่คนรุ่นหลัง

ประภัสสร ทองดี (2558) ได้กล่าวว่า ประเภทของภูมิปัญญา

1. ภูมิปัญญาระดับชาติ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะเฉพาะที่ได้รับการยอมรับในระดับประเทศ โดยมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ประเทศชาติก้าวข้ามอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของสังคมส่วนใหญ่ได้

2. ภูมิปัญญาในระดับท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความชำนาญ และทักษะที่สะสมในหมู่ประชาชน ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ภูมิปัญญาเหล่านี้มักมีลักษณะเฉพาะที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น โดยช่วยแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากรายงานของกรมส่งเสริมการเกษตร (2564) รายงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) คือความรู้ที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์และการเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งมีการคิดค้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ให้เหมาะสมกับแต่ละยุคสมัย อาจปรากฏทั้งในรูปแบบธรรม เช่น ความคิดและความเชื่อ และรูปเชิงรูปธรรม เช่น เทคโนโลยี การเกษตร ศิลปะ และเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร รวมไปถึงการประมงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ และคณะ (2566) ได้สรุปข้อมูลปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรต้นแบบในจังหวัดระยอง สามารถแบ่งออกเป็น 7 ช่วงดังต่อไปนี้

1. พื้นฟูต้นหลังเก็บเกี่ยว (ตุลาคม – พฤศจิกายน) ภายหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทุเรียนจะสูญเสียธาตุอาหารไปเป็นจำนวนมาก การฟื้นฟูต้นจึงเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญ โดยเกษตรกรจะทำการเตรียมพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม เช่น ปรับดินให้เป็นร่องหรือให้ไม่มีน้ำขัง เพื่อป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า จากนั้นจึงใส่ปุ๋ยฟื้นฟูต้นในสูตรที่มีฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูง เช่น สูตร 7-13-34 หรือ 8-24-24 ในอัตราที่เหมาะสม พร้อมให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเร่งการแตกใบใหม่และการฟื้นตัวของต้น

2. การสร้างชุดใบ (เดือนพฤศจิกายน-มกราคม) ระยะนี้เป็นช่วงที่ต้นทุเรียนต้องการสร้างใบชุดใหม่ที่สมบูรณ์ เพื่อใช้สะสมอาหารสำหรับการออกดอกในฤดูกาลถัดไป การใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 และการเสริมธาตุอาหารรอง เช่น แมกนีเซียม และสังกะสี มีความจำเป็น เพื่อให้ใบมีสีเขียวเข้ม แข็งแรง และมีพื้นที่สังเคราะห์แสงสูง นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อควบคุมทรงพุ่มให้เหมาะสมกับการดูแลและเก็บเกี่ยวในอนาคต

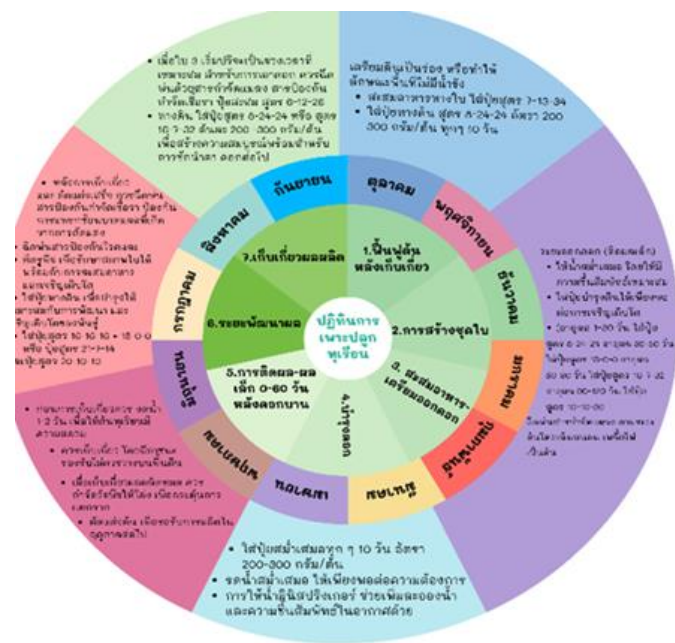
3. ระยะชะลอการเตรียมออกดอก (เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์) ในช่วงนี้จะมีการลดหรือหยุดการให้น้ำเป็นระยะเวลา 20-30 วัน เพื่อลดความชื้นในดิน และกระตุ้นให้ต้นหยุดการเจริญเติบโตทางลำต้นหรือใบ (Vegetative Stage) ซึ่งเป็นการเตรียมต้นเข้าสู่ระยะการสืบพันธุ์ งดการให้น้ำจะได้รับสัญญาณในการเริ่มต้นการพัฒนาเป็นดอกในช่วงนี้

4. การกระตุ้นการออกดอก (เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม) เมื่อพบสัญญาณการแตกตาออกที่บริเวณกิ่งแก่ เกษตรกรจะเริ่มให้น้ำอย่างต่อเนื่องและใส่ปุ๋ยสูตรที่มีฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูง เช่น 8-24-24 เพื่อเร่งการพัฒนาและขยายขนาดของดอก การฉีดพ่นฮอร์โมนพืชหรือสารกระตุ้นการออกดอกอาจถูกนำมาใช้ในบางพื้นที่เพื่อให้ต้นออกดอกพร้อมกัน ช่วยให้การจัดการในระยะถัดไปทำได้มีประสิทธิภาพ

5. การติดผลและผลเล็ก (0-60 วันหลังดอกบาน) (เดือนมีนาคม-พฤษภาคม) เมื่อดอกผสม เกสรและเริ่มติดผล ทุเรียนจะเข้าสู่ระยะผลเล็ก การดูแลในระยะนี้เน้นการบำรุงผลให้แข็งแรง โดยการ ให้ปุ๋ยสูตรเสริมโพแทสเซียม เช่น 13-13-21 การคัดเลือกผลที่สมบูรณ์ และการตัดแต่งผลส่วนเกินจะ ช่วยให้ต้นสามารถเลี้ยงผลได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชเพื่อ ป้องกันการเสียหายของผลอ่อน

6. ระยะพัฒนาผล (เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม) ผลทุเรียนที่อยู่ในระยะเจริญเติบโตจะต้อง การธาตุอาหารจำนวนมากเพื่อพัฒนาขนาดและคุณภาพของเนื้อผล เกษตรกรจะให้ปุ๋ยสูตร 14-14-21 ร่วมกับการให้น้ำสม่ำเสมอ และมีการพ่นสารป้องกันโรคและแมลงอย่างต่อเนื่อง ช่วงนี้เกษตรกรจะ ควบคุมจำนวนผลให้เหมาะสมกับความสามารถของต้น โดยเฉลี่ย 50-100 ผลต่อต้น

7. การเก็บเกี่ยวผลผลิต (เดือนกรกฎาคม-กันยายน) ระยะสุดท้ายของวงจร คือ การเก็บเกี่ยว ผลผลิต โดยทุเรียนจะมีอายุผลประมาณ 105-120 วันหลังดอกบาน จึงสามารถตัดได้อย่างเหมาะสม การเก็บเกี่ยวต้องทำด้วยความระมัดระวังเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และมีการคัดแยกผลก่อนส่ง จำหน่าย หลังเก็บเกี่ยวแล้ว ต้นทุเรียนจะถูกฟื้นฟูใหม่ เพื่อเข้าสู่รอบการผลิตถัดไป

รูปที่ 2.14 ปฏิทินการเพาะปลูกของเกษตรกรต้นแบบ
ที่มา : สุณีพร สุวรรณณีนพวงศ์ และคณะ (2566)

2.5.1 ภูมิปัญญาด้านการผลิตทุเรียน

จากข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ระบุว่าภูมิปัญญาการผลิตทุเรียน หมายถึง การนำภูมิปัญญาและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการผลิตทุเรียน สามารถช่วยให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสินค้า (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566) ประกอบด้วย

1. การใช้น้ำผ่านระบบสปริงเกอร์ที่ติดตั้งพร้อมทั้งทามเมอร์ ตั้งเวลา ช่วยให้การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในแง่ของความทั่วถึง ประหยัดเวลา และลดความจำเป็นในการใช้แรงงานคน ซึ่งเหมาะสมกับชาวสวนที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ในอดีต การรดน้ำแบบดั้งเดิม เช่น การตักน้ำหรือใช้สายยาง ไม่เป็นที่นิยมอีกต่อไป เนื่องจากต้องใช้แรงงานมากและทำให้เหนื่อยล้า เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำให้ปรับเปลี่ยนมาใช้ระบบสปริงเกอร์ที่ทันสมัย เกษตรกรจึงตอบรับวิธีการนี้อย่างกว้างขวาง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

2. การปลูกต้นทองหลางเป็นพืชพี่เลี้ยงนับเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เกษตรกรใช้ในการส่งเสริมการเจริญเติบโตของต้นทุเรียนและพืชอื่น ๆ ต้นทองหลางช่วยสร้างความสมดุลให้กับระบบนิเวศในแปลงปลูก โดยเกษตรกรนำต้นทองหลางมาปลูกในสวนเพื่อสร้างความเกื้อกูลตามธรรมชาติ ใบและดอกที่ร่วงลงมาจะสะสมและย่อยสลายจนกลายเป็นธาตุอาหารสำหรับดิน อีกทั้งรากของต้นทองหลางยังช่วยเพิ่มไนโตรเจนและออกซิเจนในดิน ส่งผลให้ต้นทุเรียนเติบโตได้ดี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

สุเทพ เชื้อสมุทร และคณะ (2561) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการสวนทุเรียนว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษมาปรับใช้ร่วมกับความรู้ทางวิชาการ และต่อยอดให้เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการปลูก ควรขุดเป็นกะปอม เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชที่ชอบความชื้นแต่ไม่ชอบน้ำขัง เพราะจะส่งผลให้เป็นโรครากเน่า โคนเน่า

2. การปลูกทุเรียน 3 ต้นต่อหนึ่งหลุม จะช่วยลดการตายของต้นทุเรียน หากต้นทุเรียน 1 ใน 3 ต้นตาย ก็ยังเหลืออีก 2 ต้น

3. การดูแลต้นทุเรียนแบบธรรมชาติด้วยการใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกแทนการใช้สารเคมี รวมถึงการตัดกิ่งต้นทุเรียนรอบ ๆ ต้น ซึ่งกิ่งเหล่านั้นจะย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติ

จากข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี ระบุเกี่ยวกับภูมิปัญญาการผลิตทุเรียน ดังต่อไปนี้

1. การใช้กาบมะพร้าวเป็นวัสดุคลุมดิน เพื่อกักเก็บความชื้นในช่วงฤดูแล้ง พร้อมใช้ไตรโคโรเตอร์มาเพื่อนป้องกันการเกิดเชื้อราในต้นทุเรียน
2. นวัตกรรมการฝังท่อใต้โคนรากต้นทุเรียน เพื่อช่วยให้ระบายน้ำและอากาศได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดการสูญเสียน้ำจากสภาพอากาศ
3. การปลูกทุเรียนแบบ AIR PRUNING POTS เป็นนวัตกรรมใหม่ ช่วยการกระตุ้นให้รากทุเรียนเจริญเติบโตและแข็งแรงขึ้น ลดความเสี่ยงโรครากเน่า โคนเน่า (สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี, 2567)

2.5.2 ภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง

ภูมิปัญญาการผลิตด้านระบบน้ำ

1. ธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นการจัดการน้ำที่ใช้หลักการเก็บกักน้ำฝนหรือน้ำส่วนเกินโดยการระบายลงสู่ชั้นใต้ดิน เพื่อเก็บสะสมไว้ใช้ในฤดูแล้ง ช่วยรักษาความชื้นในดินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อระบบรากของต้นทุเรียน ทำให้ต้นทุเรียนสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างมีคุณภาพ
2. กาลักน้ำ เป็นวิธีการส่งน้ำโดยอาศัยแรงดันอากาศและแรงโน้มถ่วงของโลก เพื่อดูดน้ำจากแหล่งต้นน้ำ เช่น คลอง หนอง หรืออ่างเก็บน้ำ ให้ไหลไปยังพื้นที่สวนทุเรียนโดยไม่ต้องใช้พลังงานจากไฟฟ้าหรือเครื่องจักร
3. การฝังหม้อดินเผา ใช้ภาชนะดินเผาซึ่งมีคุณสมบัติซึมน้ำได้ เมื่อนำน้ำเติมลงในหม้อ น้ำจะค่อย ๆ ซึมผ่านผิวของหม้อออกสู่ดินโดยรอบอย่างช้า ๆ ช่วยรักษาความชุ่มชื้นบริเวณรากทุเรียนได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการให้น้ำแบบ โดยไม่ทำให้ดินแฉะเหมาะกับสภาพอากาศร้อนและแห้ง
4. ระบบสปริงเกอร์ เป็นการให้น้ำแบบพ่นฝอยที่สามารถกระจายน้ำได้อย่างทั่วถึงในพื้นที่เพาะปลูก เหมาะสำหรับสวนทุเรียนขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ เนื่องจากสามารถควบคุมปริมาณและช่วงเวลาการให้น้ำได้ ช่วยรักษาความชุ่มชื้นของดินอย่างสม่ำเสมอ ลดปัญหาการขาดน้ำหรือการให้น้ำไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในช่วงที่ต้นทุเรียนกำลังออกดอกหรือติดผลซึ่งต้องการน้ำอย่างเหมาะสม

ภูมิปัญญาการผลิตด้านการดูแล บำรุงต้นทุเรียน

1. น้ำส้มควันไม้ เป็นกระบวนการเผาถ่านแบบไม่สมบูรณ์ โดยมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลเข้ม มีกลิ่นเฉพาะตัว ซึ่งเกษตรกรนิยมนำมาใช้ในการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชในสวนทุเรียน เช่น เพลี้ยไฟ หนอนเจาะผล หรือแมลงวันทอง โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีรุนแรง ช่วยลดต้นทุนการผลิต และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เหมาะสำหรับการผลิตทุเรียนคุณภาพแบบปลอดภัยต่อผู้บริโภค

2. น้ำยางกล้วยแก่รดดำ น้ำยางจากต้นกล้วยเกษตรกรนำมาใช้โดยการทาหรือราดบริเวณที่ต้นทุเรียนมีอาการของโรคราดำ ซึ่งมักเกิดตามกิ่ง ใบ หรือผลที่มีเพลี้ยหรือแมลงดูดน้ำเลี้ยง มีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อรา และยังช่วยสมานแผลของพืช เป็นวิธีการที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและต้นทุนต่ำ ถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ได้ผลจริงในสวนทุเรียนหลายพื้นที่

3. ชี้เถ้าโรยโคนต้น ชี้เถ้าจากการเผาไม้มีความเป็นด่างเล็กน้อย ซึ่งเกษตรกรนิยมนำมาโรยรอบโคนต้นทุเรียนเพื่อช่วยปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสม ลดความเป็นกรด และเพิ่มแร่ธาตุบางชนิด นอกจากนี้ยังช่วยไล่แมลงศัตรูพืชบางชนิด เช่น มดหรือเพลี้ยที่อาจเกาะตามลำต้นหรือโคนต้น ถือเป็น การดูแลต้นทุเรียนโดยใช้วัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ ลดต้นทุน และปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

4. ปุ๋ยธรรมชาติ/น้ำหมักสมุนไพร เกษตรกรในหลายพื้นที่เลือกใช้ปุ๋ยจากสมุนไพรหรือวัสดุในท้องถิ่น เช่น ใบสะเดา ตะไคร้หอม หัวข่า หรือเปลือกผลไม้ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน และเพิ่มปริมาณจุลินทรีย์ การใช้ปุ๋ยธรรมชาติอย่างต่อเนื่องยังช่วยลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ส่งผลดีต่อคุณภาพผลผลิตทุเรียน และความยั่งยืนของระบบนิเวศในสวน

5. เชื้อไตรโคเดอร์มา เป็นจุลินทรีย์ที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมโรคพืชทางชีวภาพ โดยเฉพาะโรครากเน่าและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อรา สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อและการผลิตสารยับยั้งเชื้อรา เป็นวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดการพึ่งพาสารเคมี

6. สุราขาว บางพื้นที่เกษตรกรมีการนำสุราขาว มาผสมกับสมุนไพรท้องถิ่นหลากหลาย เพื่อทำเป็นสารฉีดพ่นไล่แมลงศัตรูพืชในสวนทุเรียน วิธีนี้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ช่วยลดการใช้สารเคมี ปลอดภัยต่อผู้ปลูกและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมแมลงศัตรูในระยะต้น ภูมิปัญญาการผลิตด้านอื่น ๆ

1. ควันไฟไล่แมลง เกษตรกรมักจะจุดไฟในสวนช่วงเวลาตอนเย็นหรือตอนเช้า เพื่อให้เกิดควันไฟลอยกระจาย ช่วยไล่แมลงศัตรูพืชออกจากต้นทุเรียน โดยไม่ใช้สารเคมีจึงเป็นวิธีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและเหมาะกับการทำสวนทุเรียนแบบยั่งยืน

2. ห่มดิน การคลุมโคนต้นทุเรียนด้วยฟางข้าวหรือเศษพืชเป็นวิธีการรักษาความชื้นในดิน ลดการระเหยน้ำจากผิวดิน และช่วยป้องกันการเติบโตของวัชพืช นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินเมื่อย่อยสลาย ส่งผลดีต่อโครงสร้างและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ช่วยให้ต้นทุเรียนเจริญเติบโต แข็งแรงและเพิ่มผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

3. ปลูกทุเรียนคู่/พืชพี่เลี้ยง เกษตรกรนิยมปลูกทุเรียนคู่กับพืชชนิดอื่น เช่น กล้วย ไม้ยืนต้น หรือพืชตระกูลถั่ว ซึ่งช่วยสร้างร่มเงาให้กับต้นทุเรียน ลดอุณหภูมิในสวนและช่วยรักษาความชื้นในดิน นอกจากนี้ ช่วยลดปัญหาแมลงศัตรูพืชและส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพทำให้สวนทุเรียนมีความสมดุลและยั่งยืนมากขึ้น

4. พัฒนเพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ใช้พัฒเพิ่มเพื่อเพิ่มการหมุนเวียนอากาศและเพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในสวนทุเรียน ช่วยกระตุ้นกระบวนการสังเคราะห์แสงของต้นทุเรียน ทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. บันทึกการทำสวน การจดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดเกี่ยวกับการปลูกทุเรียน เช่น การให้ปุ๋ย การให้น้ำ การจัดการศัตรูพืช รวมถึงปัญหาที่พบในแต่ละช่วงเวลา เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ผลและปรับปรุงวิธีการเพาะปลูกให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบยังช่วยส่งเสริมการจัดการสวนอย่างมีข้อมูลรองรับ ลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสในการผลิตทุเรียนคุณภาพสูงอย่างยั่งยืน

จากการทบทวน สรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) คือ ความรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ในท้องถิ่น ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อแก้ปัญหา และปรับตัวในชีวิตประจำวัน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน ซึ่งเป็นการผสมองค์ความรู้ดั้งเดิมกับนวัตกรรมสมัยใหม่ ได้แก่ การจัดการน้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ การปลูกต้นทองหลางส่งเสริมระบบนิเวศ และการใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อปรับปรุงดินและป้องกันโรค ช่วยพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้มีความยั่งยืน

2.6 บริบทพื้นที่และการทำสวนทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จังหวัดระยองมีสวนทุเรียนประมาณ 20,000 สวน โดยแต่ละสวนมีขนาดเฉลี่ย 3-5 ไร่ต่อครัวเรือน การศึกษาค้นคว้ามุ่งเน้นพื้นที่ในอำเภอเมือง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ และอำเภอแกลง ภูมิประเทศของพื้นที่เป็นลักษณะคลื่นลอนสูงต่ำ ดินร่วนปนทราย และภูมิอากาศมรสุมเขตร้อน ซึ่งมีฝนตกหนักระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,900 มิลลิเมตรต่อปี พื้นที่ทั้งหมด 395.245 ตารางกิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดระยองประมาณ 45 กิโลเมตร โดยมีเขตแดนติดกับอำเภอหนองใหญ่และบ่อทอง จังหวัดชลบุรีทางทิศเหนือ อำเภอแกลงและเขาชะเมาทางทิศตะวันออก และอำเภอบ้านค่ายและปลวกแดงทางทิศตะวันตก (สำนักงานจังหวัดระยอง, 2564)

อำเภอวังจันทร์ พื้นที่ปลูกทุเรียนมีประมาณ 9,348 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ 1,753 กิโลกรัมต่อไร่ รวมผลผลิตได้ประมาณ 16,387 ตัน โดยภูมิประเทศพื้นที่มีลักษณะคลื่นลอนสูงต่ำสลับกัน ดินเป็นดินร่วนปนทราย และภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมเขตร้อน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังจันทร์, 2562)

อำเภอแกลง (สามย่าน) มีระยะห่างจากจังหวัดระยองประมาณ 47 กิโลเมตร โดยมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับดอนและมีฝนชุกในช่วงฤดูมรสุม ระหว่างพฤษภาคมถึงตุลาคม พื้นที่มีขนาด 788.46 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่ปลูกทุเรียนประมาณ 39,113 ไร่ โดยให้ผลผลิตเฉลี่ย 1,705 กิโลกรัมต่อไร่ รวมผลผลิตทั้งหมด 61,587.63 ตัน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแกลง, 2562)

อำเภอเขาชะเมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดระยอง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 80 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมด 269.95 ตารางกิโลเมตร โดยผลผลิตทุเรียนในอำเภอนี้มีพื้นที่ปลูกประมาณ 66,382 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 1,724 กิโลกรัมต่อไร่ รวมผลผลิตทั้งหมด 114,413 ตัน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาชะเมาจังหวัดระยอง, 2564)

รูปที่ 2.15 แผนที่พื้นที่ศึกษา

ที่มา : สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์และคณะ (2566)

จังหวัดระยองเป็นพื้นที่สำคัญในการปลูกทุเรียนของประเทศไทย ด้วยภูมิประเทศที่หลากหลาย ทั้งพื้นที่ราบต่ำและเนินเขา รวมทั้งดินร่วนลูกกรัง ซึ่งเหมาะสมกับการปลูกทุเรียนหลายพันธุ์ โดยเฉพาะพันธุ์หมอนทองที่ได้รับความนิยมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ปัจจัยภูมิศาสตร์ เช่น ความลาดชัน การระบายน้ำ และความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตโดยตรง ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่นี้มีวิธีการบริหารจัดการสวนทุเรียนที่มีคุณภาพอย่างเฉพาะตัว

ตามการรายงานจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “ทุเรียนคุณภาพ” หมายถึง ทุเรียนที่มีลักษณะผลตรงตามพันธุ์ มีรูปร่างสม่ำเสมอ เปลือกไม่แตก เนื้อสุกสม่ำเสมอ ไม่มีกลิ่นเน่าหรือรสผิดปกติและมีสารตกค้างที่ปลอดภัยตามเกณฑ์ที่กำหนด ทุเรียนคุณภาพต้องผ่านกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของทุเรียน นอกจากพื้นที่ปลูกและพันธุ์ที่ใช้แล้วยังรวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2567) ซึ่งการจัดแบ่งชั้นคุณภาพทุเรียนมี 3 ชั้นดังนี้

1. ชั้นพิเศษ (Extra Class) ผลทุเรียนมีคุณภาพสูงสุด ไม่มีตำหนิที่เห็นได้ชัดเจน จำนวนพูสมบูรณ์ไม่น้อยกว่า 4 พู หนามสมบูรณ์ไม่บิดเบี้ยว และรูปร่างตรงตามพันธุ์
2. ชั้นหนึ่ง (Class I) ผลทุเรียนสมบูรณ์ดี มีตำหนิเล็กน้อยที่ไม่กระทบต่อรูปปลั๊กชัน โดยมีจำนวนพูสมบูรณ์ 3 พู และพูไม่สมบูรณ์ไม่น้อยกว่า 1 พู
3. ชั้นสอง (Class II) ผลมีตำหนิมากกว่าชั้นหนึ่ง แต่ยังคงรักษาคุณสมบัติสำคัญ เช่น ไม่เน่าเสีย ไม่เสื่อมสภาพ

การรักษาคุณภาพทุเรียนยังคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขลักษณะ กระบวนการผลิตต้องไม่มีสารเคมีอันตราย หรือ สารตกค้างที่เป็นอันตราย โลหะหนัก รวมถึงกระบวนการขนส่งที่ต้องใช้ภาชนะที่สะอาด แข็งแรง และระบุข้อมูลพันธุ์ แหล่งผลิต และชั้นคุณภาพของทุเรียนอย่างชัดเจน (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2567)

2.6.1 ข้อมูลการทำสวนทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

การจัดการพื้นที่สวนทุเรียนก่อนการเริ่มปลูกทุเรียน 1) แหล่งน้ำ ควรเลือกแหล่งน้ำที่เพียงพอและมั่นคงตลอดทั้งปี โดยน้ำฝนในพื้นที่ควรมีปริมาณไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตรต่อปี มีการกระจายตัวของฝนที่ดีเพื่อให้ต้นทุเรียนได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการผลิตทุเรียนคุณภาพที่ดีในทุกฤดูกาล (กรมพัฒนาที่ดิน, 2564) 2) อุณหภูมิและความชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียนคือ 25 - 30 องศาเซลเซียส และความชื้นควรอยู่ที่ 75 - 85 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญในการเลือกพื้นที่ปลูกทุเรียนให้มีผลผลิตที่ดีและมีรสชาติคุณภาพดี (กรมวิชาการเกษตร, 2565) 3) สภาพดินควรสามารถระบายน้ำได้ดี และมีค่า pH ระหว่าง 5.5 - 6.5 ซึ่งเหมาะสมกับการปลูกทุเรียน หากดินไม่สามารถระบายน้ำได้ดี จะส่งผลให้เกิดโรครากเน่าและโคนเน่า ซึ่งลดคุณภาพของทุเรียนลงได้ (กรมวิชาการเกษตร, 2565) ในบางพื้นที่ เกษตรกรจะฝังหมักดินเผาไว้ใต้โคนต้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง น้ำจะซึมออกช้า ๆ รักษาความชื้นบริเวณรากได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ช่วยลดการขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง

2.6.1.1 การเตรียมพื้นที่และปรับสภาพดิน

เกษตรกรใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การยกร่องสวนหรือยกโคกสูงประมาณ 80 เซนติเมตร เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและช่วยให้รากทุเรียนระบายน้ำได้ดี ขุดหลุมปลูกบนโคก ลึกประมาณ 50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอกเก่าและปุ๋ยหินฟอสเฟตที่กั้นหลุม คลุกเคล้ากับดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ในบางพื้นที่จะมีการสาดเลนจากท้องร่องขึ้นมากลบโคนต้นและพรวนดินรอบโคนต้น ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ช่วยให้ทุเรียนเจริญเติบโตดีขึ้น หากใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เสริมหลังจากนั้นจะยิ่งส่งผลดีต่อการงอกงาม (พิชัย สายศรี และคณะ, 2560)

2.6.1.2 การเลือกพันธุ์และการปลูก

เลือกต้นพันธุ์ทุเรียนที่แข็งแรง ใช้ต้นต่อพันธุ์พื้นเมือง ทนโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ชงงอ ใบหนาเขียวเข้ม ส่วนการควรวางผังปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก 8-10 เมตร เพื่อให้ต้นได้รับแสงแดดและการระบายอากาศที่เหมาะสม จากนั้นคลุมโคนต้นด้วยฟางข้าวหรือวัสดุคลุมดินเพื่อรักษาความชื้น และอาจใช้ตาข่ายพรางแสงหรือปลูกไม้ให้ร่มเงาในระยะแรก (กรมวิชาการเกษตร, 2565)

2.6.1.3 การบริหารจัดการน้ำสำหรับการปลูกทุเรียน

การบริหารจัดการน้ำเป็นสิ่งสำคัญที่เกษตรกรควรให้ความสนใจ เพื่อให้ทุเรียนเจริญเติบโตได้ดีและมีคุณภาพ โดยเกษตรกรควรใช้ข้อมูลจากประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทุเรียน เช่น การปลูกทุเรียนช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน หากมีความสามารถในการบริหารจัดการน้ำได้ดี หรือปลูกในช่วงต้นฤดูฝนหากมีปัญหาด้านการบริหารน้ำ (กรมวิชาการเกษตร, 2567) 1) การเตรียมพื้นที่ปลูก พื้นที่ควรเป็นดินร่วนที่มีการระบายน้ำดี โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปรับพื้นที่ดินที่ไม่เรียบให้เหมาะสมกับการปลูกทุเรียน เพื่อให้ระบบรากของทุเรียนสามารถระบายน้ำได้ดี และไม่เกิดปัญหาน้ำขัง 2) ระยะการปลูก ระยะการปลูกทุเรียนควรอยู่ที่ 8 – 12 เมตร ตามคำแนะนำจากประสบการณ์ของเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนในพื้นที่นั้น ๆ และสามารถปรับระยะห่างตามลักษณะพื้นที่ 3) การวางผังปลูก เกษตรกรจะเลือกใช้การวางผังปลูกในรูปแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือผืนผ้า ซึ่งการวางระบบนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ต้นทุเรียนเจริญเติบโตได้ดีและลดการแย่งทรัพยากรจากกัน โดยอาศัยการควบคุมทรงพุ่มระหว่างต้น (กรมวิชาการเกษตร, 2567)

2.6.1.4 องค์ประกอบการให้น้ำที่สำคัญในการทำสวนทุเรียน

การให้น้ำที่เหมาะสมมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของทุเรียนคุณภาพ ซึ่งการใช้องค์ประกอบการให้น้ำที่เหมาะสมในแต่ละช่วงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเกษตรกรสามารถใช้ข้อมูลจากการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการคำนวณการให้น้ำที่ถูกต้อง (กรมวิชาการเกษตร, 2565) 1) การคำนวณการให้น้ำ ควรคำนวณการให้น้ำตามอายุของต้นทุเรียน เช่น ต้นทุเรียนที่มีอายุ 10 ปี จะต้องการน้ำประมาณ 300 ลิตร โดยการปรับให้เหมาะสมกับสภาพอากาศและฤดูกาล 2) ฤดูกาล ในฤดูแล้ง ต้นทุเรียนจะมีความต้องการน้ำมากกว่าปกติ เกษตรกรจึงต้องใช้ข้อมูลจากประสบการณ์ในแต่ละปีในการคำนวณและจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปลูกทุเรียนคุณภาพไม่ถูกรบกวนจากปัญหาภาวะขาดน้ำ 3) สภาพแวดล้อม สภาพอากาศที่ร้อนจัดและลมแรงมีผลต่อการให้น้ำ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการน้ำในกรณีเช่นนี้จะช่วยให้ทุเรียนได้รับน้ำเพียงพอและมีการเจริญเติบโตที่ดี 4) สภาพทางกายภาพของดิน สภาพดินแต่ละประเภท เช่น ดินเหนียวหรือดินทราย จะมีความสามารถในการซึมน้ำแตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้ระบบน้ำฝอยที่เหมาะสมจะ

ช่วยให้การให้น้ำมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ทำให้เกิดน้ำขังหรือการไหลออกจากพื้นที่รากของทุเรียน (กรมวิชาการเกษตร, 2565)

2.6.1.5 การบำรุงดูแลและการใช้ปุ๋ย

1. พื้นฟูต้นหลังเก็บเกี่ยว (ตุลาคม – พฤศจิกายน) ภายหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทุเรียนจะสูญเสียธาตุอาหารจำนวนมาก การฟื้นฟูต้นจึงเป็นขั้นตอนสำคัญลำดับแรก โดยเกษตรกรจะทำการเตรียมพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม เช่น ปรับดินให้เป็นร่องหรือให้ไม่มีน้ำขัง เพื่อป้องกันโรครากเน่าและโคนเน่า จากนั้นจึงใส่ปุ๋ยฟื้นฟูต้นในสูตรที่มีฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูง เช่น สูตร 7-13-34 หรือ 8-24-24 ในอัตราที่เหมาะสม พร้อมให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเร่งการแตกใบใหม่และการฟื้นตัวของต้น

2. การสร้างชุดใบ (เดือนพฤศจิกายน-มกราคม) ระยะเวลานี้เป็นช่วงที่ต้นทุเรียนต้องการสร้างใบชุดใหม่ที่สมบูรณ์ เพื่อใช้สะสมอาหารสำหรับการออกดอกในฤดูกาลถัดไป การใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 และการเสริมธาตุอาหารรอง เช่น แมกนีเซียม และสังกะสี มีความจำเป็น เพื่อให้ใบมีสีเขียวเข้ม แข็งแรง และมีพื้นที่สังเคราะห์แสงสูง นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีการตัดแต่งกิ่ง เพื่อควบคุมทรงพุ่มให้เหมาะสมกับการดูแลและเก็บเกี่ยวในอนาคต

2.6.1.6 การดูแลช่วงออกดอก-ติดผล

1. ระยะชะลอการเตรียมออกดอก (เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์) ในช่วงนี้จะมีการลดหรือหยุดการให้น้ำเป็นระยะเวลา 20-30 วัน เพื่อลดความชื้นในดิน และกระตุ้นให้ต้นหยุดการเจริญเติบโตทางลำต้นหรือใบ (Vegetative Stage) ซึ่งเป็นการเตรียมต้นเข้าสู่ระยะการสืบพันธุ์ தாகจะได้รับสัญญาณในการเริ่มต้นการพัฒนาเป็นดอกในช่วงนี้ การงดให้น้ำและปุ๋ยจึงเป็นวิธีการควบคุมธรรมชาติที่เกษตรกรนิยมใช้

2. การกระตุ้นการออกดอก (เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม) เมื่อพบสัญญาณการแตกตาดอกที่บริเวณกิ่งแก่ เกษตรกรจะเริ่มให้น้ำอย่างต่อเนื่องและใส่ปุ๋ยสูตรที่มีฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูง เช่น 8-24-24 เพื่อเร่งการพัฒนาและขยายขนาดของดอก การฉีดพ่นฮอร์โมนพืชหรือสารกระตุ้นการออกดอกอาจถูกนำมาใช้ในบางพื้นที่เพื่อให้ต้นออกดอกพร้อมกัน ช่วยให้การจัดการในระยะถัดไปทำได้มีประสิทธิภาพ

3. การติดผลและผลเล็ก (0-60 วันหลังดอกบาน) (เดือนมีนาคม-พฤษภาคม) เมื่อดอกผสมเกสรและเริ่มติดผล ทุเรียนจะเข้าสู่ระยะผลเล็ก การดูแลในระยะนี้เน้นการบำรุงผลให้แข็งแรง โดยการให้ปุ๋ยสูตรเสริมโพแทสเซียม เช่น 13-13-21 การคัดเลือกผลที่สมบูรณ์ และการตัดแต่งผลส่วนเกินจะช่วยให้ต้นสามารถเลี้ยงผลได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชเพื่อป้องกันการเสียหายของผลอ่อน

4. ระยะพัฒนาผล (เดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม) ผลทุเรียนที่อยู่ในระยะเจริญเติบโต จะต้องการธาตุอาหารจำนวนมากเพื่อพัฒนาขนาดและคุณภาพของเนื้อผล เกษตรกรจะให้ปุ๋ยสูตร 14-14-21 ร่วมกับการให้น้ำสม่ำเสมอ และมีการพ่นสารป้องกันโรคและแมลงอย่างต่อเนื่อง ช่วงนี้ เกษตรกรจะควบคุมจำนวนผลให้เหมาะสมกับความสามารถของต้น เฉลี่ย 50-100 ผลต่อต้น

2.6.1.7 การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต (เดือนกรกฎาคม-กันยายน) ระยะสุดท้ายของวงจร คือ การเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยทุเรียนจะมีอายุผลประมาณ 105-120 วันหลังดอกบาน จึงสามารถตัดได้อย่างเหมาะสม การเก็บเกี่ยวต้องทำด้วยความระมัดระวังเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และมีการคัดแยกผลก่อนส่งจำหน่าย หลังเก็บเกี่ยวแล้ว ต้นทุเรียนจะถูกฟื้นฟูใหม่ เพื่อเข้าสู่รอบการผลิตถัดไป นอกจากนี้การทำสวนทุเรียนคุณภาพแล้ว จากการลงพื้นที่สำรวจแล้วพบว่า เกษตรกรยังมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ร่วมกับองค์ความรู้ในการทำสวนทุเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 การแบ่งปันข้อมูล

ศิริส ปั่นเก่า (2559) ศึกษาเรื่องประโยชน์และความพึงพอใจในการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับอาหารของกลุ่มพ่อบ้านและกลุ่มแม่บ้านบนสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ใช้งานออนไลน์เฟซบุ๊ก อายุ 25 - 65 ปี จำนวน 414 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมหลายหน้าจอ (Multi-screen behavior) โดยใช้สมาร์ตโฟนมากที่สุด รองลงมาคือแล็ปท็อป คอมพิวเตอร์ และแท็บเล็ต การใช้ประโยชน์ในการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับอาหารแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) การส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ 2) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับ 3) อัตลักษณ์บุคคล 4) ความบันเทิง และ 5) การตลาด เพื่อรับสิทธิพิเศษจากแบรนด์ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้ประโยชน์ในการแบ่งปันข้อมูลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแบ่งปันข้อมูลและความพึงพอใจในการแบ่งปันข้อมูล

ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย (2564) ศึกษาความไว้วางใจ ความเสี่ยง และประโยชน์ในการแบ่งปันข้อมูลผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและแบบสอบถามออนไลน์ จากผู้ที่เคยแบ่งปันข้อมูลผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์ และทวิตเตอร์ จำนวน 296 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการแบ่งปันข้อมูล ได้แก่ ความไว้วางใจ การรับรู้ประโยชน์ด้านการใช้งานและความสนุกสนาน รวมถึงความเสี่ยงด้านกฎหมาย ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว โดยความไว้วางใจ และการรับรู้ประโยชน์ส่งผลบวกต่อความตั้งใจในการแบ่งปันข้อมูล ขณะที่ความเสี่ยงด้านกฎหมาย ส่งผลลบ ส่วนความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ การศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการแบ่งปันข้อมูลในเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งสำคัญต่อการพัฒนาตลาด

ภาคิน อังคิรัชย์ (2565) ได้ศึกษาการแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมของพนักงานระดับบังคับบัญชาในบริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา การแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมของพนักงานระดับบังคับบัญชา รวมถึงอิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความไว้วางใจ การแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ที่ส่งผลต่อการแบ่งปันความรู้ของพนักงาน และอิทธิพลของการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาและการแบ่งปันความรู้ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมของพนักงาน จำนวน 350 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา ผลการวิจัยพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีอิทธิพลเชิงบวกต่อการแบ่งปันความรู้ ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรม โดย "ความไว้วางใจ" เป็นปัจจัยสำคัญที่สุด รองลงมาคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

รัชณี จันทร์เกษม และคณะ (2566) ศึกษาความรู้ทางสุขภาพและการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพจากโควิด-19 ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประชากรไทย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 525 คน จาก 6 ภูมิภาค ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวน และตรวจสอบความเที่ยงโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมักแสวงหาข้อมูลสุขภาพด้วยตนเองในช่วงโควิด-19 และมีแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลสูงที่สุดถึง 92.5 โดยแบ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล (85.9) การยอมรับเป็นผู้นำสมุนไพร (85.8) การต้องการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (83.2) และความรู้สึกรู้ว่ามีความสามารถ (82.7) ขณะที่ 95.3 มีความรอบรู้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพ

สุภกฤต เรื่องพนิชชกุล และคณะ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้แอปพลิเคชันแพลตฟอร์มซื้อขายสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยง ความรับรู้ประโยชน์ อารมณ์ และความเชื่อมั่นในระบบที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งาน 400 คน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความเสี่ยง ความรับรู้ประโยชน์ และอารมณ์ (ทั้งเชิงบวกและลบ) มีผลต่อการรับรู้คุณค่าของการเปิดเผยข้อมูล โดยอารมณ์เชิงบวกมีอิทธิพลมากที่สุด การรับรู้ความเสี่ยงมีผลต่อความเชื่อมั่นในระบบ ซึ่งมีผลต่อการยินยอมในการเปิดเผยข้อมูล โดยการรับรู้คุณค่าของการเปิดเผยข้อมูลส่งผลต่อการยินยอมมากกว่าความเชื่อมั่นในระบบ

นิศาชล จำนงศรี และคณะ (2567) ศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติด้านการจัดการและการแบ่งปันข้อมูลวิจัยของนักวิจัยในมหาวิทยาลัยไทย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์จากนักวิจัย 400

คน ผลการศึกษาแสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการแบ่งปันข้อมูล ได้แก่ ความเป็นเจ้าของข้อมูล ประโยชน์ทางวิชาการ และค่าใช้จ่ายในการใช้งานข้อมูล นอกจากนี้ ลักษณะประชากร เช่น อายุ สาขาวิชา ประสบการณ์วิจัย และการตีพิมพ์บทความวิชาการ มีความเห็นแตกต่างกันในการแบ่งปันข้อมูล

Zhang *et al.* (2564) ศึกษาเรื่องใครจะได้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ มุมมองของเกษตรกรเกี่ยวกับความเต็มใจในการแบ่งปันข้อมูลฟาร์ม การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรในหลายภูมิภาค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามที่ออกแบบมาเพื่อสำรวจทัศนคติและความเชื่อของเกษตรกรเกี่ยวกับการแบ่งปันข้อมูล ความเต็มใจของเกษตรกรในการแบ่งปันข้อมูลทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ว่าจะใครจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์หลักจากข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เกษตรกรร้อยละ 34 มองว่าเกษตรกรเป็นผู้ได้รับประโยชน์หลักจากข้อมูลที่เก็บรวบรวม ตามมาด้วยธุรกิจการเกษตร (ร้อยละ 35) และรัฐบาล (ร้อยละ 21) โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีความเต็มใจในการแบ่งปันข้อมูลการเกษตร แต่ระดับความเต็มใจนั้นแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากข้อมูลและองค์กรที่ได้รับการแบ่งปันข้อมูล นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีความกังวลเกี่ยวกับการนำข้อมูลฟาร์มที่เก็บรวบรวมไปใช้ในทางที่ผิดและเรื่องความเป็นส่วนตัวของข้อมูลฟาร์ม อย่างไรก็ตาม ความกังวลลดลงเมื่อเกษตรกรเห็นว่าเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์หลัก

Mwinami *et al.* (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติในการแบ่งปันข้อมูล การรับรู้ และแรงจูงใจในการเข้าถึงข้อมูลการวิจัยทางการเกษตรในแทนซาเนีย เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางปฏิบัติในการแบ่งปันข้อมูล การรับรู้ และแรงจูงใจเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการวิจัยทางการเกษตรในหมู่นักวิจัยด้านการเกษตรในแทนซาเนีย เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรทั้งหมดของนักวิจัยในพื้นที่ศึกษาคือ 527 คน จากประชากรการศึกษานี้ ได้ขนาดตัวอย่าง 227 วิธีการสำรวจแบบตัดขวาง (แบบสอบถามและการสัมภาษณ์) และการอภิปรายกลุ่ม วิเคราะห์โดย SPSS สถิติอนุมานได้มาจากการใช้เทคนิคการถดถอยโลจิสติกส์ไบนารี ผลการวิจัย ปัจจัยทั้งส่วนบุคคลและสถาบันกระตุ้นให้นักวิจัยด้านการเกษตรแบ่งปันข้อมูล

Kurbanov *et al.* (2566) ศึกษาปัจจัยและผลกระทบจากการเข้าร่วมกลุ่มโซเซียลมีเดียของเกษตรกรในพื้นที่ชลประทานของคาซัคสถานและอุซเบกิสถาน โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจฟาร์ม 901 ราย ผลการศึกษพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่มในคาซัคสถาน ได้แก่ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมือถือ อายุ การศึกษาด้านการเกษตร การมีวงการสื่อสารที่กว้าง และการเพาะปลูกพืชน้อยกว่า ส่วนในอุซเบกิสถาน ปัจจัยสำคัญคือการเห็นความสำคัญของอินเทอร์เน็ตมือถือ ความรู้ทางการเกษตร การเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ และการทำงานนอกฟาร์ม การศึกษาชี้ว่า การเข้าร่วมกลุ่มขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ไม่ได้ขึ้นกับขนาดฟาร์มหรือประเภทพืช

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า การแบ่งปันข้อมูลได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย ได้แก่ ความไว้วางใจ แรงจูงใจส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ ความเสี่ยงที่รับรู้ได้ ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี และบริบทของสังคมหรือองค์กร โดยเฉพาะในภาคเกษตร ความเต็มใจในการแบ่งปันข้อมูลขึ้นอยู่กับว่าใครจะได้รับประโยชน์ และมีความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว หากระบบมีความน่าเชื่อถือและเห็นผลประโยชน์ที่ชัดเจน ก็จะส่งเสริมให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลมากขึ้น

2.7.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำเกษตร

สุทธิพงษ์ ปานเพชร (2559) ได้ศึกษาเกษตรกรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพพื้นที่การทำเกษตร 2) ภูมิปัญญาชาวบ้านในการผลิตเกษตรอินทรีย์ 3) การถ่ายทอดความรู้เกษตรกรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้าน วิจัยแบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณในพื้นที่อำเภอสนามชัยเขต อำเภอแปลงยาว และอำเภอบ้านโพธิ์ เกษตรกรจำนวน 104 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์อย่างเจาะจงจากปราชญ์ชาวบ้านและผู้ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 6 คน ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทราแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ที่ราบลุ่มเหมาะสมแก่การทำไร่และการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ และ 2) ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของจังหวัด มีระบบชลประทานและการเกษตรที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบสากล แต่ยังคงเน้นความปลอดภัยต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมตามวิถีเกษตรดั้งเดิม และยังพบว่า จังหวัดฉะเชิงเทรามีโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกับภาคเกษตรกรรม ทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้ในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรเชิงเดี่ยวโดยอาศัยปัจจัยทางเคมีมากกว่าการสนับสนุนการทำเกษตรตามวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

สุเทพ เชื้อสมุทร และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการสวนทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดระยอง เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้ คือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่ชาวสวนทุเรียนในจังหวัดระยองประสบ คือ ปัญหาแมลงและหนอน ปัญหาโรคต่าง ๆ ในทุเรียน เกษตรกรก็จะมีวิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกัน การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการสวนทุเรียน สิ่งที่สำคัญ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และต้องศึกษาความต้องการของทุเรียน เริ่มจากขั้นตอนการเตรียมการปลูก ขั้นตอนการปลูก การดูแลรักษา การผลิตผล และการดูแลหลังเก็บการวิเคราะห์การจัดการสวนทุเรียนที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ส่งผลให้ทุเรียนมีราคาดีมีรสชาติตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

พัชรวดี พูลสำราญ และคณะ (2565) ได้ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำสวนทุเรียนอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองไผ่ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์เพื่อ

สืบค้นและรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำทุเรียนอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมของชาวสวนทุเรียนในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองไผ่ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชน สัมภาษณ์แบบเชิงลึก จำนวน 3 คน และการจัดเวทีระดมความเห็นแบบกลุ่มย่อยจำนวน 22 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นของการทำทุเรียนอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม แยกเป็น 9 องค์ความรู้ 1) การเสริมหน้าดินเพื่อเพิ่มแร่ธาตุ 2) การเตรียมต้นต่อจากทุเรียนบ้าน (ทุเรียนป่า) สำหรับปลูกแปลง 3) การขยายพันธุ์ด้วยการทาบกิ่งด้วยทุเรียนพันธุ์ดีกับต้นต่อ 4) การปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก 5) การใส่ปุ๋ยทำโคน 6) การกระตุ้นให้ต้นทุเรียนออกดอก 7) การส่งเสริมการติดผลด้วยวิธีการปิดดอก 8) การป้องกันกำจัดโรครากเน่าและโคนเน่าของทุเรียน 9) การตรวจสอบความแก่ของผลทุเรียน

สุพัฒน์ สุระดน้อย และคณะ (2566) ได้ศึกษา การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการปลูกทุเรียนบนพื้นที่สูง ชับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกทุเรียนบนที่ราบสูงเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี 2) ศึกษาการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกทุเรียนบนที่ราบสูงเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดจันทบุรี และ 3) จัดทำคู่มือการถ่ายทอดภูมิปัญญาการปลูกทุเรียนบนที่ราบสูงไปยังชุมชนในจังหวัดจันทบุรี วิจัยพบว่า 1) บริบทของพื้นที่วิจัยเป็นเนินเขาและเป็นลูกคลื่นระหว่าง 252-353 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลเดิมเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์ ภูมิปัญญาในการปลูกและดูแลทุเรียนได้รับการสืบทอดมาเป็นเวลานานตั้งแต่การเลือกพันธุ์วิธีการปลูกการรดน้ำการใส่ปุ๋ยการป้องกัน และกำจัดโรคต่างๆ ตลอดจนการดูแลผลผลิต ปัจจุบันเกษตรกรปลูกทุเรียนมงทองเป็นหลัก เพราะมีตลาดในประเทศจีนเพื่อสนับสนุนการผลิต 2) การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการปลูกทุเรียนบนที่ดินประกอบด้วย 8 สิ่ง ดังนี้ ก) ปรับสภาพพื้นที่ให้สะดวกในการจัดการ ข) สร้างสระน้ำล่อยน้ำ ค) เปลี่ยนไปใช้ปั๊มมอเตอร์ไฟฟ้า ง) ใส่ปุ๋ยผ่านสปริงเกอร์เพื่อประหยัดเวลาและแรงงาน จ) เทคโนโลยีช่วยผสมเกสรดอกทุเรียน ฉ) การใช้เชือกเขี้ยวสีผูกกิ่งก้านกับทุเรียนเพื่อช่วยความจำ ช) นวัตกรรมการปลูกทุเรียนคู่ และ ซ) การใช้ไม้ไผ่เพื่อรองรับกิ่งก้านและต้นทุเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพายุหัก และ 3) ผลการดำเนินงานได้จัดทำคู่มือการผลิตทุเรียนในที่ราบสูงโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปลูกทุเรียนในที่ราบสูงมาขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนในจันทบุรี

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญในการทำเกษตรอินทรีย์และการปลูกทุเรียนในภาคตะวันออก โดยเกษตรกรนำความรู้ดั้งเดิมมาปรับใช้กับสภาพพื้นที่ เช่น การจัดการดิน การคัดเลือกพันธุ์ และการดูแลรักษาแบบไม่ใช้สารเคมี แม้บางพื้นที่จะเผชิญปัญหา เช่น การใช้น้ำร่วมกับภาคอุตสาหกรรมหรือการส่งเสริมเกษตรเชิงเดี่ยว แต่ชาวบ้านยังคง

อนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ร่วมกัน การถ่ายทอดความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตและขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน

2.7.3 การผลิตทุเรียน

จิราภรณ์ ถมแก้ว และคณะ (2561) ศึกษาการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการความรู้ในการเพิ่มคุณภาพการผลิตทุเรียนพันธุ์หมอนทองในเขตเทศบาลตำบลลำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 385 คน โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ การศึกษาบริบทการผลิตทุเรียน การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีผลต่อการเพิ่มคุณภาพการผลิต การออกแบบและพัฒนาาระบบสารสนเทศ และการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ระบบสารสนเทศสามารถช่วยให้เกษตรกรและผู้ดูแลระบบเพิ่มและแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและดูแลทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กฤษณะ จันทะนรรักษ์ (2564) ศึกษาเรื่อง “การผลิตและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตทุเรียน 3) ความรู้และความต้องการในการส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐานการส่งออก และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิต กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนแปลงใหญ่ ปี 2563 จำนวน 111 ราย จากประชากร 152 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 46.50 ปี มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3.57 คน ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 9.23 ปี ขายได้เฉลี่ย 115.72 บาทต่อกก. เข้าร่วมแปลงใหญ่เฉลี่ย 3.35 ปี ปลูกพันธุ์หมอนทองแบบเชิงเดี่ยว พื้นที่เฉลี่ย 21.32 ไร่ ต้นเฉลี่ย 454.22 ต้น ให้น้ำวันละ 150 ลิตร ระบบสปริงเกอร์ พ่นยาหรือฮอร์โมนเฉลี่ย 4.41 ครั้งต่อปี กำจัดวัชพืช 2.77 ครั้ง ใช้ปุ๋ยสูตร 8-24-24 และ 16-16-16 และปุ๋ยคอก มีการตัดแต่งผลและโยงกิ่ง มักจำหน่ายแบบเหมาสวน ด้านความรู้เกษตรกรมีระดับปานกลาง โดยต้องการการส่งเสริมจากนักวิชาการภาครัฐมากที่สุด ต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับสารพิษตกค้าง และต้องการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติในพื้นที่ ส่วนปัญหาการส่งเสริมพบว่า ขาดความรู้เรื่องมาตรฐานการส่งออก และผลผลิตไม่ได้คุณภาพจากโรคและศัตรูพืช และข้อเสนอแนะ คือ ควรเก็บเกี่ยวทุเรียนตามเวลาที่เหมาะสม เพื่อลดปัญหาทุเรียนอ่อน ควรกำหนดระเบียบในการจัดการและส่งเสริมความรู้ด้านโรคและศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมี

สุนิสา ช่วยสุข และคณะ (2565) ได้ศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพสังคมและเศรษฐกิจ 2) สภาพการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 5) แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน จำนวน 359 ราย และกลุ่มตัวอย่าง (สูตรทำไร่ ยามาเน่) จำนวน 190 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 43.72 ปี พื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 13.87 ไร่ ประสบการณ์การปลูกทุเรียนเฉลี่ย 11.30 ปี ส่วนใหญ่มีการกำหนดระยะปลูกและปรับพื้นที่ภายในแปลง เลือกกิ่งพันธุ์ที่เป็นกิ่งกระโดง เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในระดับมากในด้านแหล่งน้ำ ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะด้านแหล่งน้ำภาครัฐควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอต่อการผลิตภาคการเกษตร และแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีควรมีการจัดการแบ่งโซนในการเพาะปลูกพืช เพื่อป้องกันภาวะพื้นที่ไม่เหมาะสม น้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตล้มตลาค

พัชรา บำรุง และ กฤษฏา เจริญมูล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดจันทบุรี และเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนแตกต่างกัน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี ปี 2564 จำนวน 393 ราย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test และ F-test ผลจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนในระดับมากในเรื่อง การป้องกันและกำจัดโรค และแมลงศัตรูทุเรียน และการลดต้นทุนการผลิต มีความต้องการด้านเทคนิควิธีการถ่ายทอดของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมาก ได้แก่ การให้ข้อมูลผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ และเอกสารของทางราชการ และมีความต้องการการสนับสนุนและบริการในระดับมากในเรื่อง การถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น เครื่องมือสำหรับตรวจสอบความสุกแก่ของทุเรียนที่แม่นยำ และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนที่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนแตกต่างกัน พบว่ามีความต้องการการส่งเสริมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

Thongkeaw *et al.* (2021) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในภาคตะวันออกของประเทศไทย วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ระยอง และจังหวัดตราด กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน 395 คนได้รับการสังเกตโดยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายผ่านวิธีการ

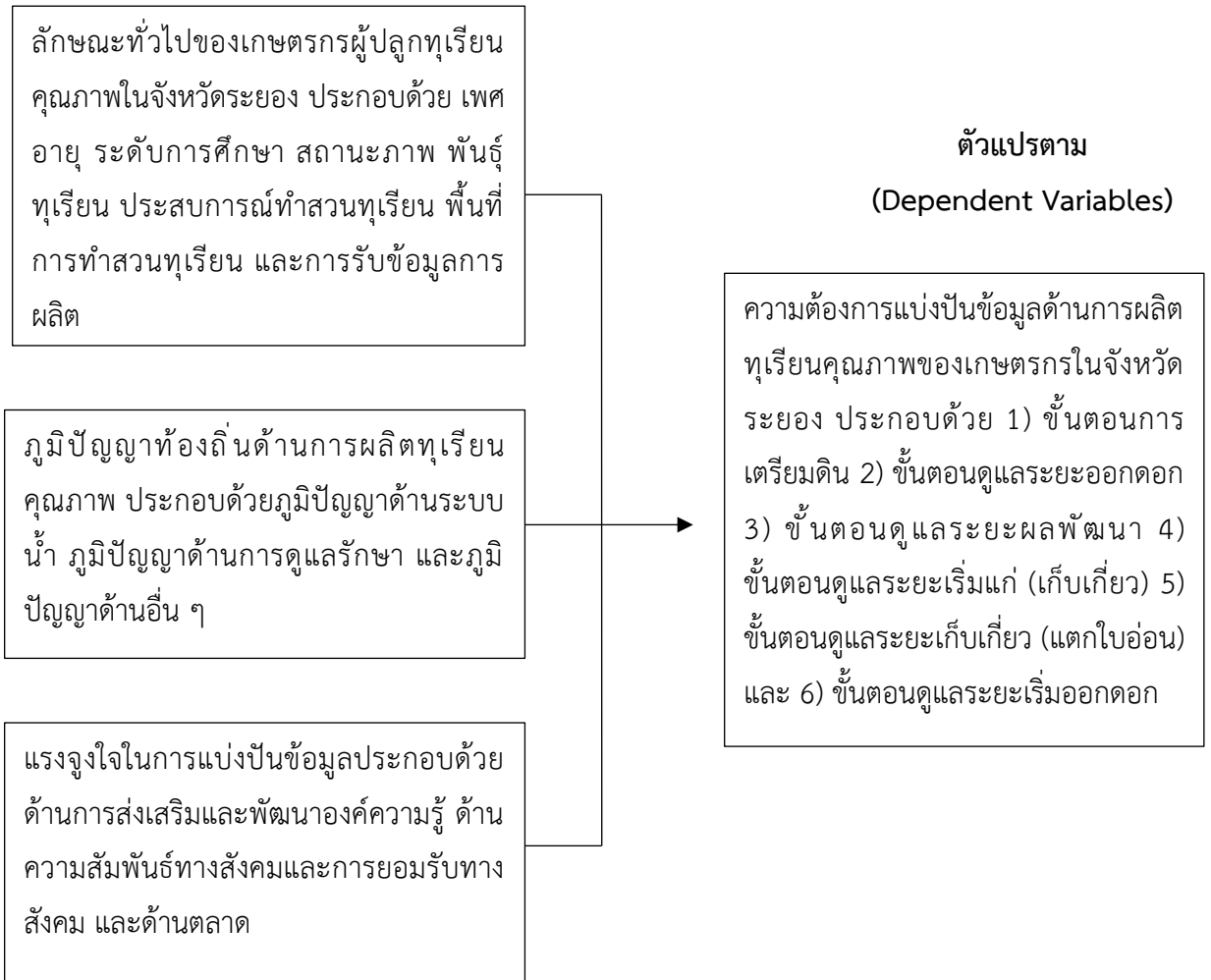
แบบสอบถาม สถิติประกอบด้วยค่าเฉลี่ย เปอร์เซ็นต์ และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยบวกที่ส่งผลต่อการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ ประสิทธิภาพของเกษตรกรในการปลูกทุเรียน ขนาดของแรงงาน พื้นที่ปลูกทุเรียน จำนวนต้นทุเรียน และจำนวนต้นทุเรียนต่อพื้นที่ปลูก ในขณะที่ปัจจัยลบที่ส่งผลต่อการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้แก่ อายุของเกษตรกร และการปลูกทุเรียนออร์แกนิก ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการผลิตทุเรียนคุณภาพในพื้นที่ต้องอาศัยการจัดการความรู้ที่ดี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการส่งเสริมแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลระหว่างเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงบริบทพื้นที่และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติจริงของเกษตรกรด้วย

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง โดยพิจารณาตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ พันธุ์ทุเรียน ประสิทธิภาพทำสวนทุเรียน พื้นที่การทำสวนทุเรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพประกอบด้วย ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ภูมิปัญญาด้านการดูแลรักษา และภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด ซึ่งคาดว่าจะมีผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมดิน 2) ขั้นตอนดูแลระยะออกดอก 3) ขั้นตอนดูแลระยะผลพัฒนา 4) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) 5) ขั้นตอนดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) และ 6) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มออกดอก กรอบแนวคิดนี้จะช่วยให้การศึกษาเป็นไปอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ในการออกแบบเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ เพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกร

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

รูปที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 พื้นที่การศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้คือ เกษตรกรต้นแบบที่ผลิตทุเรียนคุณภาพจำนวน 54 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมภายใต้ โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม

3.2 พื้นที่การวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง (ตำบลสองสี) อำเภอแกลง (ตำบลกะเจ็ด ตำบลห้วยยาง ตำบลวังหว้า ตำบลท่าเกวียน) อำเภอเขาชะเมา (ตำบลกรำ ตำบลกระแสน ตำบลเนินฆ้อ ตำบลชำฆ้อ) และอำเภอวังจันทร์ (ตำบลวังจันทร์)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ พันธุ์ทุเรียน ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน จำนวนพื้นที่ทำสวนทุเรียน และการรับข้อมูลการผลิตทุเรียน ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นด้านผลิตทุเรียนคุณภาพประกอบด้วย ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ภูมิปัญญาด้านการดูแลรักษา และภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 2 แรงจูงใจการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ประกอบด้วย

1) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ 2) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และ 3) ด้านตลาด

ตอนที่ 3 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมดิน ขั้นตอนดูแลระยะออกดอก ขั้นตอนดูแลระยะผลพัฒนา ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) ขั้นตอนดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) และ ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มออกดอก

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาขอบเขตของเนื้อหา และกำหนดแนวคิด โครงสร้างของเนื้อหาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องมือที่ใช้สามารถวัดพฤติกรรมหรือเนื้อหาที่ต้องการวัดตรงตามเกณฑ์ และเมื่อรวบรวมข้อคำถามทุกข้อเข้าด้วยกันเป็นเครื่องมือทั้งหมดจะต้องวัดได้ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความเหมาะสมทางภาษาและเข้าใจง่าย เพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ดำเนินการตรวจสอบโดยใช้วิธีการดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมของวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมด้านภาษา รวมถึงเกณฑ์การให้คะแนน และการแปลความหมายของคะแนน

2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความชัดเจน และความเหมาะสมของคำถามแต่ละข้อ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

1. ผศ.ดร.จිරินทร์ เข็มจันทร์
2. ดร.เอกพล ทองแก้ว
3. นายวสันต์ รื่นรมย์ (เกษตรกรต้นแบบ)

3. นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งเป็นวิธีวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่า IOC อยู่ในช่วง -1 ถึง +1 หากค่า IOC ของข้อใดมากกว่า 0.5 ถือว่ามีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ดังนี้ (Rovinelli and Hambleton, 1977)

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ หรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ หรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ หรือไม่สอดคล้องกับ
 วัตถุประสงค์

หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามได้จากสูตร IOC ดังนี้ (Rovinelli and Hambleton, 1977)

$$IOC = \sqrt{\frac{\Sigma R}{N}}$$

IOC แทน ดัชนีความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ และข้อความ

ΣR แทน ผลรวมของคะแนนที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ให้คะแนน

โดยเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จากการหาค่าดัชนีความสัมพันธ์ (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้น มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 จะคัดเลือกไว้ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะนำมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามใหม่ตามความเหมาะสม

จากคะแนนของผู้เชี่ยวชาญนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสัมพันธ์ (IOC) ในแบบสอบถาม ผลการทดสอบโดยรวมของแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ การคำนวณค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67 - 1.00 จึงยอมรับความตรงของเนื้อหาเครื่องมือ และสามารถนำแบบสอบถามดังกล่าวเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างได้

นอกจากนี้ได้มีการประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจแบบสอบถามร่วมกันระหว่างทีมนักวิจัยในโครงการนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียมกับนวัตกรรมชุมชน และประธานวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ทุเรียนเนินซ้อก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจากเกษตรกร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในแต่ละข้อคำถามและสามารถอธิบายวิธีการเก็บข้อมูลให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เน้นการเก็บข้อมูลระดับความต้องการ แบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมไว้แล้ว เช่น งานวิจัย ตำรา บทความวิชาการ และข้อมูลทางสถิติที่มีการรวบรวมไว้แล้ว เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาและการนำไปสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ตรงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package of Social: SPSS for Windows)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ พันธุ์ทุเรียน ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน และพื้นที่การทำสวน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านระบบน้ำ ภูมิปัญญาด้านการดูแล รักษา และภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายตัวของข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ

3. วิเคราะห์แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบอัตราภาคชั้น Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริส ปั่นเก่า, 2559)

ระดับแรงจูงใจมากที่สุด	4.21 – 5.00
ระดับแรงจูงใจมาก	3.41 – 4.20
ระดับแรงจูงใจปานกลาง	2.61 – 3.40
ระดับแรงจูงใจน้อย	1.81 – 2.60
ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด	1.00 – 1.80

4. วิเคราะห์ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมดิน 2) ขั้นตอนดูแลระยะออกดอก 3) ขั้นตอนดูแลระยะผลพัฒนา 4) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) 5) ขั้นตอนดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) และ 6) ขั้นตอนดูแลระยะเริ่มออกดอก สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบอัตราภาคชั้น Likert Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริส ปั่นเก่า, 2559)

ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลมากที่สุด	4.21 – 5.00
ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลมาก	3.41 – 4.20
ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลปานกลาง	2.61 – 3.40
ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลน้อย	1.81 – 2.60
ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลน้อยที่สุด	1.00 – 1.80

5. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน โดยเป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient: r) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นบวก (+) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งก็จะสูงตามไปด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งก็จะต่ำตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็นลบ (-) หมายความว่าข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งสูง ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของอีกตัวแปรหนึ่งจะสูง

ระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า Correlation Coefficient (r) สามารถแปลความหมายได้ตามเกณฑ์ของ (พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนด์ส, 2560) ดังนี้

ค่าระหว่าง 0.001 – 0.500	ถือว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ
ค่าระหว่าง 0.501 – 0.700	ถือว่ามีความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าตั้งแต่ 0.701 ขึ้นไป	ถือว่ามีความสัมพันธ์สูง

ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าไม่เกิน 0.80 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิด Multicollinearity ซึ่งหมายถึงภาวะที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงทั้งสองตัวเข้าไปในสมการพร้อมกัน (พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนด์ส, 2560) โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัวว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางใด

โดยสามารถเขียนสมการทำนายได้ทั้งในรูปของ คະແນดີບ ดังนี้ (ปัญญา หมั่นเก็บ, 2559) สมการทำนาย

$$Y_i = a + b_1X_1 + b_2x_2 + \dots + b_ix_i + e_1$$

แทนค่า Y_i = ค่าประมาณของตัวแปรตามจากการทำนาย (รูปคะแนนดิบ)

a = ค่าคงที่ (intercept)

b_i = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

x_i = ค่าของตัวแปรอิสระ

e_i = ค่าคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม (random error)

โดยผู้วิจัยได้แทนรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	อธิบาย	รายละเอียด
Dependent Variables		
y_i	ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	ค่าเฉลี่ยความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ 6 ชั้นตอน
Independent Variables		
x_1	อายุ	1= 41-50 ปี 0= ต่ำกว่า 30 ปี และ 50 ปีขึ้นไป
x_2	ระดับการศึกษา	1= ต่ำกว่าปริญญาตรี 0= ปริญญาตรีขึ้นไป
x_3	จำนวนพื้นที่ทำสวนทุเรียน	1= ต่ำกว่า 5 ไร่ 0= 5 ไร่ ขึ้นไป
x_4	ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน	1= ต่ำกว่า 3 ปี 0= 3 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	อธิบาย	รายละเอียด
x_5	ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิต ทุเรียนคุณภาพ	ค่าเฉลี่ยภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิต ทุเรียนคุณภาพ ทั้ง 3 ด้าน
x_6	แรงจูงใจในการแข่งขันข้อมูลด้าน การผลิตทุเรียนคุณภาพ	ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการแข่งขันข้อมูลทั้ง 3 ด้าน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปราย

ผลการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรต้นแบบ จำนวน 54 คน โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ และเสนอผลการวิเคราะห์ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- 4.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง
- 4.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 4.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 4.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
- 4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

4.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง

จากการศึกษาพบว่า เพศชาย 27 คน และเพศหญิง 27 คนเท่ากัน ร้อยละ 50.00

อายุระหว่าง 41–50 ปี ร้อยละ 40.74 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31–40 ปี ร้อยละ 37.04 และกลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

สถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 64.81 รองลงมาคือ โสด ร้อยละ 27.78 และหย่าร้าง ร้อยละ 7.41 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 45.28 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 41.51 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 13.21 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนหอมทอง ร้อยละ 81.48 รองลงมาคือ พันธุ์ชะนี ร้อยละ 7.41 และพันธุ์อื่น ๆ ร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

พื้นที่ทำสวนทุเรียนต่ำกว่า 5 ไร่ ร้อยละ 31.48 รองลงมาคือ 5–10 ไร่ ร้อยละ 25.93 และมากกว่า 21 ไร่ขึ้นไป ร้อยละ 22.22 ตามลำดับ

ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน 3–6 ปี ร้อยละ 38.89 รองลงมาคือ 7–10 ปี ร้อยละ 27.78 และ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.96 ตามลำดับ

การรับข้อมูลการผลิตทุเรียนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 46.30 รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน ร้อยละ 27.78 และเอกสารวิชาการกับสื่อออนไลน์เท่ากัน ร้อยละ 7.41 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	27	50.00
หญิง	27	50.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	3	5.55
31-40 ปี	20	37.04
41-50 ปี	22	40.74
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	9	16.67
$\bar{x} = 42.93$, S.D. = 7.82, Min = 28 ปี, Max = 60 ปี		
สถานภาพ		
โสด	15	27.78
สมรส	35	64.81
หย่าร้าง	4	7.41
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	25	45.28
ปริญญาตรี	22	41.51
สูงปริญญาตรี	7	13.21
พันธุ์ทุเรียน		
หมอนทอง	44	81.48
ชะนี	4	7.41
อื่น ๆ (ก้านยาว, กระดุมฯ)	6	11.11

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนพื้นที่ทำสวนทุเรียน		
ต่ำกว่า 5 ไร่	17	31.48
5-10	14	25.93
11-15	7	12.96
16-20	4	7.41
21 ไร่ขึ้นไป	12	22.22
$\bar{x} = 14.93$, S.D. = 14.13, Min = 3 ไร่, Max = 60 ไร่		
ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน		
ต่ำกว่า 2 ปี	11	20.37
3-5 ปี	21	38.89
6-10 ปี	15	27.78
11 ปีขึ้นไป	7	12.96
$\bar{x} = 6.47$, S.D. = 4.86, Min = 1 ปี, Max = 20 ปี		
การรับข้อมูลการผลิตทุเรียน		
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	25	45.28
ผู้นำชุมชน	15	27.78
การจัดประชุม/ อบรม	6	11.11
เอกสารวิชาการ	4	7.41
สื่อออนไลน์	4	7.41
รวม	54	100.00

4.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง

จากการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง พบว่า ภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านระบบน้ำพบว่า ธนาคนำน้ำใต้ดินร่วมกับสปริงเกอร์มากที่สุด ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ การใช้กัลกนน้ำร่วมกับสปริงเกอร์ ร้อยละ 25.93 และน้อยที่สุดคือ ผังหม้อดินร่วมสปริงเกอร์ ร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

ภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านการดูแล รักษาพบว่า น้ำส้มควันไม้ร่วมกับยางกล้วยแก่ราดำและขี้เถ้าโรยโคนต้นมากที่สุด ร้อยละ 19.23 รองลงมาคือ การใช้น้ำส้มควันไม้ร่วมกับปุ๋ยธรรมชาติ ร้อยละ 17.28 และน้อยที่สุดคือ สุราขาว ร้อยละ 1.92 ตามลำดับ

ภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านอื่น ๆ พบว่า ควันไฟไล่แมลงร่วมกับบันทึกการทำสวนมากที่สุด ร้อยละ 21.12 รองลงมาคือ ห่มดินร่วมกับบันทึกการทำสวน บันทึกการทำสวนร่วมกับปลูกทุเรียนคู่ และปลูกทุเรียนคู่ร่วมกับพืชที่เลี้ยงเท่ากัน ร้อยละ 11.54 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ควันไฟไล่แมลงร่วมกับการห่มดิน ร้อยละ 1.92 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในจังหวัดระยอง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิปัญญาการผลิต ด้านระบบน้ำ		
ธนาคารน้ำใต้ดิน สปริงเกอร์	27	50.00
กัลก้นน้ำ สปริงเกอร์	14	25.93
สปริงเกอร์	11	20.37
ฝักหม้อดิน สปริงเกอร์	2	3.70
รวม	54	100.00
ภูมิปัญญาการผลิต ด้านการดูแล รักษา		
น้ำส้มควันไม้ ยางกล้วยแก่ราดำ และขี้เถ้าโรยโคนต้น	10	18.52
น้ำส้มควันไม้ ปุ๋ยธรรมชาติ	9	16.67
น้ำยางกล้วยแก่ราดำ น้ำส้มควันไม้ และปุ๋ยธรรมชาติ	7	12.96
ปุ๋ยธรรมชาติ	5	9.26
น้ำหมักสมุนไพร ปุ๋ยธรรมชาติ และสุราขาว	5	9.26
ปุ๋ยธรรมชาติ ขี้เถ้าโรยโคนต้น	4	7.41
ขี้เถ้าโรยโคนต้น	3	5.55
เชื้อไตรโคเดอร์มา	3	5.55
น้ำหมักสมุนไพร ขี้เถ้าโรยโคนต้น	3	5.55
ไม่ใช่ภูมิปัญญา	2	3.70
ยางกล้วยราดำ ปุ๋ยธรรมชาติ	2	3.70

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สุราชาว	1	1.85
รวม	54	100.00
ภูมิปัญญาการผลิต ด้านอื่น ๆ		
คว้นไฟไล่แมลง บันทึกรการทำสวน	11	20.37
หม่มดิน บันทึกรการทำสวน	6	11.11
บันทึกรการทำสวน ทุเรียนคู่	6	11.11
ทุเรียนคู่ พืชพี่เลี้ยง	6	11.11
คว้นไฟไล่แมลง พัฒลมพื้มีก๊าซคาร์บอนฯ บันทึกรการทำสวน	5	9.26
คว้นไฟไล่แมลง หม่มดิน ทุเรียนคู่ พืชพี่เลี้ยง	4	7.41
หม่มดิน บันทึกรการทำสวน พืชพี่เลี้ยง พัฒลมพื้มีก๊าซคาร์บอนฯ	3	5.55
คว้นไฟไล่แมลง หม่มดิน บันทึกรการทำสวน ทุเรียนคู่ พืชพี่เลี้ยง	3	5.55
หม่มดิน บันทึกรการทำสวน พืชพี่เลี้ยง	3	5.55
บันทึกรการทำสวน พืชพี่เลี้ยง	2	3.70
คว้นไฟไล่แมลง ทุเรียนคู่ พัฒลมพื้มีก๊าซคาร์บอนฯ	2	3.70
บันทึกรการทำสวน ทุเรียนคู่ พัฒลมพื้มีก๊าซคาร์บอนฯ	2	3.70
คว้นไฟไล่แมลง หม่มดิน	1	1.85
รวม	54	100.00

*หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากการศึกษาแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้มีค่าเฉลี่ยรวม (4.24) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับความคิดเห็นและคำแนะนำ เพื่อเข้าใจปัญหาของเกษตรกรได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และแบ่งปันข้อมูลเพื่อชวนให้คนอื่นร่วมแบ่งปันประสบการณ์การผลิตทุเรียนด้วยกันมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ร้อยละ 4.28 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ ร้อยละ 4.26 อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อย

ที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน และแบ่งปันข้อมูลเพื่อฝึกฝนทักษะการค้นคว้าความรู้ด้านการผลิตทุเรียนเท่ากัน ร้อยละ 4.19 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านตลาดมีค่าเฉลี่ยรวม (4.00) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แบ่งปันข้อมูลเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งข้อมูลทางการตลาดที่มีประโยชน์ ร้อยละ 4.02 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับข้อเสนอพิเศษด้านราคาจากตลาดทุเรียนพรีเมียม ร้อยละ 3.89 อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อดึงดูดความสนใจจากตลาดทุเรียนพรีเมียมทั้งในฐานะลูกค้าคนสำคัญ ร้อยละ 3.72 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคมมีค่าเฉลี่ยรวม (3.46) อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างบทสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้การผลิตทุเรียนในกลุ่มเพื่อนหรือชุมชน และแบ่งปันข้อมูลเพื่อเชื่อมต่อกับผู้ที่มีความสนใจด้านการผลิตทุเรียนบนเฟซบุ๊ก ร้อยละ 3.69 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ แบ่งปันผลงานการผลิตทุเรียนคุณภาพเพื่อสร้างคุณค่าและการยอมรับในสังคม ร้อยละ 3.52 อยู่ในระดับปานกลาง และน้อยที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อให้ได้รับคำชื่นชมและการยกย่อง ร้อยละ 3.11 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพ

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้			
แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับความคิดเห็นและคำแนะนำ เพื่อเข้าใจปัญหาของเกษตรกรได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น	4.28	0.65	มากที่สุด
แบ่งปันข้อมูลเพื่อชวนให้คนอื่นร่วมแบ่งปันประสบการณ์การผลิตทุเรียนด้วยกัน	4.28	0.68	มากที่สุด
แบ่งปันข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ทางด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	4.26	0.70	มากที่สุด
แบ่งปันข้อมูลเพื่อข่าวสารการผลิตทุเรียนคุณภาพ	4.22	0.74	มากที่สุด
แบ่งปันข้อมูลเพื่อแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน	4.19	0.72	มาก
แบ่งปันข้อมูลเพื่อฝึกทักษะค้นคว้าการผลิตทุเรียน	4.19	0.64	มาก
รวม	4.24	0.69	มากที่สุด

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านตลาด			
แบ่งปันข้อมูลเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งข้อมูลทางการตลาดที่มีประโยชน์	4.02	0.68	มาก
แบ่งปันข้อมูลเพื่อดึงดูดความสนใจจากตลาดทุเรียนพรีเมียมทั้งในฐานะลูกค้าคนสำคัญ	3.72	0.83	มาก
แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับข้อเสนอพิเศษด้านราคาจากตลาดทุเรียนพรีเมียม	3.89	0.81	มาก
แบ่งปันข้อมูลเพื่อคาดหวังการได้รับบริการที่ดีจากตลาดทุเรียนพรีเมียม	3.83	0.88	มาก
รวม	4.00	1.64	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม			
แบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างบทสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนในกลุ่มเพื่อนหรือชุมชน	3.74	0.80	มาก
แบ่งปันข้อมูลเพื่อเชื่อมต่อกับผู้ที่มีความสนใจด้านการผลิตทุเรียนบนเฟซบุ๊ก	3.69	0.96	มาก
แบ่งปันผลงานการผลิตทุเรียนคุณภาพครั้งแรกเพื่อสร้างคุณค่าและการยอมรับในสังคม	3.52	0.94	ปานกลาง
แบ่งปันข้อมูลเพื่อกระตุ้นปฏิสัมพันธ์ในสังคมออนไลน์	3.39	1.08	ปานกลาง
แบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่ง	3.35	0.99	ปานกลาง
แบ่งปันข้อมูลเพื่อติดตามและวิเคราะห์กระแสในกลุ่มการผลิตทุเรียน	3.44	0.98	ปานกลาง
แบ่งปันข้อมูลเพื่อให้ได้รับคำชื่นชมและการยกย่อง	3.11	1.10	ปานกลาง
รวม	3.46	0.98	ปานกลาง

4.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากการศึกษาพบว่า ความต้องการแบ่งปันข้อมูลทุกขั้นตอนของการผลิตทุเรียนคุณภาพค่าเฉลี่ยภาพรวม (4.32) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก ร้อยละ 4.38 รองลงมาคือ ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) ร้อยละ 4.38 และน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) ร้อยละ 4.26 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก	4.38	1.22	มากที่สุด
ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว)	4.36	1.32	มากที่สุด
ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มออกดอก	4.34	1.29	มากที่สุด
ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนา	4.31	1.32	มากที่สุด
ขั้นตอนการเตรียมดิน	4.27	1.23	มากที่สุด
ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน)	4.26	1.34	มากที่สุด
รวม	4.32	1.27	มากที่สุด

จากการศึกษาพบว่า มีความต้องการแบ่งปันข้อมูลในขั้นตอนการเตรียมดินค่าเฉลี่ยภาพรวม (4.27) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อมูลการบำรุงดิน ปรับสภาพดิน ร้อยละ 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลการฉีดสารเพื่อสะสมอาหาร ร้อยละ 4.31 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลการยกสันร่อง ร้อยละ 3.83 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ

ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอกภาพรวม (4.38) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อมูลการกระตุ้นตาออก ร้อยละ 4.78 อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลการบำรุงดูแลรักษา ระยะทางแย้ ร้อยละ 4.70 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลการคลายปุ๋ย ร้อยละ 4.44 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ

ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนาภาพรวม (4.31) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อมูลการใส่ปุ๋ยหลังดอกบาน ร้อยละ 4.56 อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัด หนอนและแมลง ร้อยละ 4.54 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลการโยกกิ่ง ร้อยละ 4.44 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ

ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) ภาพรวม (4.36) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูสภาพดิน ร้อยละ 4.59 อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลการฉีดพ่นสารป้องกันหนอนและแมลง ร้อยละ 4.57 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลการบำรุงต้นทุเรียนระยะเริ่มแก่ ร้อยละ 4.31 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ

ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) ภาพรวม (4.26) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อสะสมอาหาร ร้อยละ 4.57 อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูล การฉีดพ่นสารกำจัดหนอนและแมลง ร้อยละ 4.50 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ข้อมูลการ รวบรวมผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว ร้อยละ 4.28 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ

ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มออกดอกภาพรวม (4.34) อยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อมูลการปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูดิน ข้อมูลการให้น้ำ และข้อมูลการทำใบชดที่ 2 เท่ากัน ร้อยละ 4.56 อยู่ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลการฉีดสารเร่ง ร้อยละ 4.54 อยู่ระดับมากที่สุด และน้อย ที่สุดคือ ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดไรแดง ร้อยละ 4.41 อยู่ระดับมาก ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4.1

ตารางที่ 4.4.1 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ขั้นตอนการเตรียมดิน			
ข้อมูลการบำรุงดิน ปรับสภาพดิน	4.61	1.77	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดสารเพื่อสะสมอาหาร	4.31	1.97	มากที่สุด
ข้อมูลการยกสันร่อง	3.83	2.11	มาก
รวม	4.27	1.23	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก			
ข้อมูลการกระตุ้นตาดอก	4.78	1.61	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะทางแย้	4.70	1.74	มากที่สุด
ข้อมูลการให้น้ำ	4.69	1.72	มากที่สุด
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยระยะออกดอก	4.65	1.72	มากที่สุด

ตารางที่ 4.1.1 (ต่อ)

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ข้อมูลการผสมเกสรดอกทุเรียน	4.65	1.72	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไซ่ห่าน	4.65	1.73	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไซ่กกระทา	4.63	1.75	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะตาปู	4.63	1.74	มากที่สุด
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยบำรุงดินให้เพียงพอ	4.59	1.73	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนและแมลง	4.56	1.83	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไซ่ไก่	4.52	1.85	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะเหยียดตีนหนู	4.52	1.83	มากที่สุด
ข้อมูลการคลายปุ๋ย	4.44	1.88	มากที่สุด
รวม	4.38	1.22	มากที่สุด
3. ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนา			
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยหลังดอกบาน	4.56	1.72	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนและแมลง	4.54	1.84	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะกระป๋องนม	4.50	1.84	มากที่สุด
ข้อมูลการตัดแต่งผล	4.48	1.85	มากที่สุด
ข้อมูลการให้น้ำ	4.46	1.84	มากที่สุด
ข้อมูลการโยงกิ่ง	4.44	1.82	มากที่สุด
รวม	4.31	1.32	มากที่สุด
4. ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว)			
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูสภาพดิน	4.59	1.71	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารป้องกันหนอนและแมลง	4.57	1.82	มากที่สุด
ข้อมูลการให้น้ำ	4.50	1.82	มากที่สุด
ข้อมูลการตัดแต่งกิ่ง	4.44	1.83	มากที่สุด
ข้อมูลการบำรุงต้นทุเรียนระยะเริ่มแก่	4.31	1.90	มากที่สุด
รวม	4.36	1.32	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4.1 (ต่อ)

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน)			
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อสะสมอาหาร	4.54	1.85	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนและแมลง	4.50	1.82	มากที่สุด
ข้อมูลการทำใบชุดที่ 1	4.44	1.94	มากที่สุด
ข้อมูลการเรียกใบเพื่อไม่ให้ยอดแห้ง	4.39	1.81	มากที่สุด
ข้อมูลการปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูสภาพดิน	4.39	1.80	มากที่สุด
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการพัฒนา	4.35	1.90	มากที่สุด
ข้อมูลวิธีการตัดผลทุเรียน	4.31	1.92	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา	4.31	1.91	มากที่สุด
ข้อมูลการสำรวจโรครากเน่า โคนเน่า	4.31	1.88	มากที่สุด
ข้อมูลการรวบรวมผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว	4.28	1.88	มากที่สุด
รวม	4.26	1.34	มากที่สุด
6. ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มออกดอก			
ข้อมูลการปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูดิน	4.56	1.73	มากที่สุด
ข้อมูลการให้น้ำ	4.56	1.73	มากที่สุด
ข้อมูลการทำใบชุดที่ 2	4.56	1.72	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดสารเร่ง	4.54	1.73	มากที่สุด
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยสะสมอาหาร	4.54	1.71	มากที่สุด
ข้อมูลการตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว	4.48	1.84	มากที่สุด
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดไรแดง	4.41	1.81	มากที่สุด
รวม	4.34	1.29	มากที่สุด

4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากผลการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า มีตัวแปรอิสระเพียง 1 ตัวแปร จาก 6 ตัวแปร ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของ

เกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิต ทุเรียนคุณภาพ (X_6) ประกอบด้วยแรงจูงใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด ผลการวิเคราะห์นี้ชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการแบ่งปันข้อมูลของเกษตรกร โดยเฉพาะเมื่อเกษตรกรมองเห็นถึงประโยชน์ในเชิงความรู้ การได้รับการยอมรับจากสังคม และโอกาสทางการตลาด จึงทำให้มีแนวโน้มที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีทิศทางเชิงบวก

ขณะที่ตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ทำสวนทุเรียน ประสบการณ์ทำสวนทุเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

โดยแบบจำลองการถดถอยนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .394 และค่า (R^2) เท่ากับ .155 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรได้ร้อยละ 15.5 ดังตารางที่ 4.5

จากผลการวิเคราะห์สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ในรูปแบบคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } \hat{y} = 2.684 + .238x_1 + .269x_2 + .078x_3 + .052x_4 + .436x_5 + .402x_6$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } \hat{z} = .145x_1 + .167x_2 + .048x_3 + .030x_4 + .131x_5 + .275x_6$$

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ในจังหวัดระยอง

ปัจจัย	B	S.E.	Beta	t	Sig.
A (Constant)	2.684	.792		3.390	.001
x_1	.238	.228	.145	1.040	.304
x_2	.269	.229	.167	1.172	.247
x_3	-.078	.250	-.048	-.313	.755
x_4	-.052	.256	-.030	-.203	.840
x_5	.436	.483	.131	.903	.371
x_6	.402	.200	.275	2.009	.050*

R = .394, R² = .155 R²adj = 0.47 SEest = .792 F = 1.436 Sig = .221

Note*: Statistically significant at the .05 level

4.6 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีช่วงอายุ 41 –50 ปีมากที่สุด เนื่องจากเป็นวัยทำงานที่มีประสบการณ์และความพร้อมในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สอดคล้องกับ ธนบดี พัสนา และคณะ (2564) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 41–50 ปีเช่นเดียวกัน โดยช่วงอายุดังกล่าวเป็นวัยที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนมากปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่มีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาด ให้ผลตอบแทนคุ้มค่าในแง่ของผลผลิตและราคาขาย ซึ่งสอดคล้องกับ อโณชา จีศรี (2566) พบว่า เกษตรกรนิยมปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองเป็นส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลการผลิตทุเรียนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และเข้าถึงง่าย โดยให้คำแนะนำที่ถูกต้อง เหมาะสม และทันสมัยทั้งในด้านเทคนิคการผลิตทุเรียน การจัดการสวน การป้องกันโรคและแมลง ตลอดจนข้อมูลด้านตลาดและสิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรควรได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับ อธิวัฒน์ บุรินทร์ภิบาล และคณะ (2564) พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลด้านการผลิตจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผ่านการติดต่อสื่อสาร การอบรม และการศึกษาดูงานด้านการเกษตร ซึ่งส่งผลให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพของตน นอกจากนี้ เกษตรกรยังมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อขอคำแนะนำและแก้ไขปัญหาในการผลิต

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า เกษตรกรนิยมใช้ระบบธนาคารน้ำใต้ดินร่วมกับสปริงเกอร์ เนื่องจากช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนและภัยแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบบธนาคารน้ำใต้ดินสามารถกักเก็บน้ำฝนไว้ในดิน ซึ่งช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับรากทุเรียนตลอดทั้งปี ขณะที่ระบบสปริงเกอร์ช่วยกระจายน้ำได้อย่างทั่วถึง ลดการสูญเสียน้ำและลดการใช้แรงงานในการรดน้ำสวนทุเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุเทพ เชื้อสมุทร และคณะ (2561) พบว่า เกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ มีแนวโน้มเลือกใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์และการกักเก็บน้ำในดินเพื่อตอบสนองความต้องการของต้นทุเรียน อีกทั้งยังช่วยเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในฤดูกาลผลิตทุเรียนในปีถัดไป ซึ่งทำให้เกษตรกรสามารถจัดการทรัพยากรน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกฤดูกาล

ภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านการดูแลรักษาของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า เกษตรกรนิยมใช้น้ำส้มควันไม้ร่วมกับยางกล้วยราดำและซีเถ้าโรยโคนต้น เนื่องจากเป็นวิธีธรรมชาติที่ช่วยป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช พร้อมทั้งช่วยปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน โดยน้ำส้มควันไม้ช่วยควบคุมศัตรูพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ยางกล้วยราดำและซีเถ้าช่วยบำรุงดินและป้องกันการเกิดโรคที่โคนต้น สอดคล้องกับการศึกษาของ หฤทัย แก่นลา (2564) พบว่า การเลือกใช้น้ำส้มควันไม้ร่วมกับวัสดุธรรมชาติ เช่น ยางกล้วยราดำ และซีเถ้าโรยโคนต้น เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมถึงช่วยบำรุงต้นทุเรียนให้เจริญเติบโตได้ดี

ภูมิปัญญาการผลิตด้านอื่น ๆ เกษตรกรนิยมใช้ควันไฟไล่แมลงร่วมกับการบันทึกการทำสวน ซึ่งเป็นวิธีที่ได้ผลดีในการป้องกันศัตรูพืช โดยควันไฟจากการเผาวัสดุธรรมชาติช่วยไล่แมลงจากสวนทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกษิติศ และคณะ (2565) และสุภาพร (2566) พบว่า น้ำหมักสมุนไพรไม่เพียงแต่ช่วยป้องกันแมลง แต่กลิ่นจากควันไม้ยังมีฤทธิ์ในการไล่แมลงได้ดี นอกจากนี้ การจดบันทึกข้อมูลการผลิตตามมาตรฐาน GAP ยังช่วยยกระดับกระบวนการผลิตของสวนทุเรียน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตลาด และด้านความสัมพันธ์และการยอมรับทางสังคม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับความคิดเห็นและคำแนะนำ เพื่อเข้าใจปัญหาของเกษตรกรได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และแบ่งปันข้อมูลเพื่อชวนให้คนอื่นร่วมแบ่งปันประสบการณ์การผลิตทุเรียนร่วมกัน เนื่องจากเกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสวนทุเรียน สอดคล้องกับเสาวณีย์ เล็กบางพง และคณะ (2568) พบว่า เกษตรกรต้องการข้อมูล องค์ความรู้ รวมถึงการส่งเสริมการผลิตทุเรียนอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านเทคนิคและการจัดการแปลงเกษตร นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับณัฐยศ อมรกุล (2566) พบว่า การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนและตัดสินใจด้านการผลิตทุเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านตลาดพบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า เกษตรกรมีการแบ่งปันข้อมูลเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งข้อมูลทางการตลาดที่มีประโยชน์ เนื่องจากการแข่งขันในตลาดทุเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การแลกเปลี่ยนข้อมูลช่วยให้เกษตรกรรู้ความต้องการของตลาด และช่องทางการจำหน่ายที่เหมาะสม รวมถึงสร้างเครือข่ายตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของไพบุลย์ สติรโกศลวงศ์ และพนามาต ตรีวรณกุล (2563) ที่พบว่า เกษตรกรมีการรับรู้ช่องทางการจัดจำหน่ายทุเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์และห้างสรรพสินค้าในระดับสูง ซึ่งช่องทางดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในตลาดพรีเมียม และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่สามารถโปรโมตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ มุรินธรรม กิ่งกาญจน (2562) ที่พบว่า การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งช่องทางดังกล่าวเปิดโอกาสให้เกษตรกรถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิต และจุดเด่นสินค้า

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคมพบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การแบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างบทสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการผลิตทุเรียนในกลุ่มเพื่อนหรือชุมชน เนื่องจากเกษตรกรบางคนยังขาดประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับการปลูกทุเรียนคุณภาพ จึงมีความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาการผลิตได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง สอดคล้องกับวรวิฑูรี ศิลป์ประกอบ (2563) พบว่า การรวมกลุ่มและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเกษตรกรในชุมชน มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างเครือข่ายและส่งเสริมการยอมรับทางสังคมภายในชุมชน และ Fikri (2021) พบว่า การซื้อ ขยายทุเรียนมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในชุมชน

ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง พบว่าทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการแบ่งปันข้อมูลในขั้นตอนการดูแลระยะออกดอกมากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต อีกทั้งต้องอาศัยการดูแลอย่างใกล้ชิดและมีขั้นตอนซับซ้อน จึงทำให้เกษตรกรมีความต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับเอกภพ วิญญาภาพ และ ชิติ ศรีรัตนทิพย์ (2023) พบว่า เกษตรกรเน้นย้ำถึงความสำคัญของการกระตุ้นตลาดรวมถึงการจัดการด้านน้ำ และธาตุอาหาร รวมถึงการใช้สารพาโคลบิวทราโซลซึ่งมีข้อมูลที่แม่นยำเกี่ยวกับปริมาณ วิธีใช้ และผลลัพธ์ที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถควบคุมการออกดอกได้แม่นยำ และส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับของพัชรา บำรุง และ กฤษฎา เจริญมูล (2023) พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงมากที่สุด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดูแลในช่วงระยะออกดอกเช่นกัน รองลงมาคือ ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) เนื่องจากช่วงระยะนี้ถือว่าสำคัญเช่นเดียวกันทั้งด้านของรสชาติ ความสุกพอดี ความคงทนในการขนส่ง และความพร้อมในการส่งออก ซึ่งในตลาดพรีเมียมที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานคุณภาพอย่างเข้มงวด การแลกเปลี่ยนข้อมูลในช่วงนี้จึงช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับวิธีการดูแล การให้ปุ๋ย การให้น้ำ การสังเกตอาการสุกของผล และการเก็บเกี่ยวได้อย่างเหมาะสมและทันเวลา สอดคล้องกับ Kanchanasuwan. (2025) พบว่า คุณภาพของผลทุเรียนขึ้นอยู่กับทางเลือกช่วงเวลาและวิธีการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม โดยเฉพาะช่วงระดับความแก่ประมาณ 85–90% และการให้น้ำอย่างเหมาะสมก่อนการเก็บเกี่ยว ส่งผลต่อการยืดอายุการเก็บรักษา ความสุก และลดความเสียหายระหว่างการขนส่ง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยองพบว่า มี 1 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิต

ทุเรียนคุณภาพ (x_6) ประกอบด้วยแรงจูงใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด เนื่องจากแรงจูงใจแต่ละด้านตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเกษตรกร ทั้งในด้านการเพิ่มพูนความรู้ การสร้างเครือข่ายทางสังคม และการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เกษตรกรตัดสินใจแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ สอดคล้องกับ Thomas *et al.* (2020) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการแบ่งปันข้อมูลคือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นกลไกหลักในการกระตุ้นให้เกิดความต้องการแบ่งปันความรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชน และพิชชาภรณ์ เรืองสุทธา (2564) และประภัสสร กลีบประทุม และคณะ (2564) พบว่า แรงจูงใจภายในและภายนอกล้วนส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตของเกษตรกร แตกต่างจากสุดใจ วรรณวิจิต และคณะ (2564) พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ทางการเกษตรมากขึ้นจะมีแรงจูงใจกระตุ้นให้เกิดความต้องการแบ่งปันข้อมูลจากการตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของการอนุรักษ์องค์ความรู้

ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย อายุ (x_1) ระดับการศึกษา (x_2) จำนวนพื้นที่ปลูก (x_3) ประสบการณ์ (x_4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียน (x_5) พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะพื้นฐานของเกษตรกร ไม่ใช่ตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อความต้องการการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง สอดคล้องกับ Kanjina (2021) พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ เช่น อายุ ระดับการศึกษาไม่มีส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลทางการเกษตรโดยตรง และสอดคล้องกับถวัลย์ สวัสดิ์จิตต์ (2564) พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ การศึกษา หรือขนาดพื้นที่ปลูก ไม่มีผลสำคัญต่อการแบ่งปันข้อมูล แต่แตกต่างจากชานน ฤทธิเดช (2566) พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ปลูก และรายได้ในภาคการเกษตร มีผลต่อการผลิตและการแบ่งปันข้อมูลด้านการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง 2) ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง 3) ศึกษาแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง 4) ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง และ 5) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพต้นแบบจำนวน 54 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมภายใต้ โครงการวิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอธิบาย 1) ข้อมูลลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพ 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร 3) แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร 4) ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง

จากการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพ พบว่าเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกันในช่วงอายุ 41–50 ปี ส่วนใหญ่สมรสแล้ว และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนมากปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทอง มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 5 ไร่ มีประสบการณ์ทำสวนทุเรียนในช่วง 3–5 ปี และรับข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

5.1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากการวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร พบว่า ในภูมิปัญญาการผลิตด้านระบบน้ำ เกษตรกรนิยมใช้ระบบธนาคารน้ำใต้ดินร่วมกับสปริงเกอร์ ภูมิปัญญาการผลิตด้านการดูแลรักษา เกษตรกรเลือกใช้น้ำส้มควันไม้ร่วมกับยางกล้วยราดำและซีเฝ้าโรยโคนต้น และภูมิปัญญาการผลิตด้านอื่น ๆ เกษตรกรนิยมใช้ควันไฟไล่แมลงร่วมกับการบันทึกการทำสวน

5.1.3 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากการวิเคราะห์แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด (4.24) โดยมากที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับความคิดเห็นและคำแนะนำ และแบ่งปันข้อมูลเพื่อเชิญชวนให้ผู้อื่นร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการผลิตทุเรียนด้วยกันเท่ากัน (4.28) ด้านตลาดภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด (4.00) โดยมากที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ (4.02) และด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคมภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง (3.46) โดยมากที่สุดคือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อสร้างบทสนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการผลิตทุเรียนในกลุ่มเพื่อนหรือชุมชน (3.74)

5.1.4 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

จากการวิเคราะห์ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร ทั้ง 6 ขั้นตอนอยู่ระดับมากที่สุด (4.32) พบว่า ขั้นตอนการเตรียมดินภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด (4.27) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการบำรุงดิน ปรับสภาพดิน (4.61) ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอกภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด (4.38) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการกระตุ้นตาดอก (4.78) ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนาภาพรวมอยู่ระดับ (4.31) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการใส่ปุ๋ยหลังดอกบาน (4.56) ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) ภาพรวมอยู่ระดับ (4.36) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการปุ๋ยปรับสภาพดิน พื้นฟูดิน (4.59) ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน) ภาพรวมอยู่ระดับ (4.26) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อสะสมอาหาร (4.54) ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มออกดอกภาพรวมอยู่ระดับ (4.34) โดยมากที่สุดคือ ข้อมูลการปรับสภาพดิน พื้นฟูดิน (4.56)

5.1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรพบว่า มี 1 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย แรงจูงใจด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคม และด้านตลาด ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ปลูก ประสบการณ์ปลูก ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการผลิตทุเรียน พบว่า ไม่มีตัวแปรใดที่ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี และได้รับข้อมูลด้านการผลิตส่วนใหญ่จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงควรส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สำคัญในการค้นหาความรู้ในเรื่องที่สนใจได้อย่างรวดเร็ว และเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือเทคนิคการทำสวนทุเรียนระหว่างกันได้อย่างสะดวก

2) จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านระบบน้ำ ได้แก่ ธนาคาร์น้ำใต้ดินร่วมกับสปริงเกอร์มากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีที่ช่วยกักเก็บน้ำไว้ใช้ในวงหน้าแล้ง และช่วงที่มีฝนตกหนัก น้ำส่วนเกินก็จะไหลลงสู่ธนาคาร์น้ำใต้ดิน ทำให้ไม่มีน้ำท่วมขังในสวน ที่สำคัญยังช่วยรักษาความชื้นในดิน ซึ่งส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนให้ความรู้ หรือการจัดอบรมและสาธิตวิธีการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการน้ำในสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดน้ำ ลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง และช่วยให้ผลผลิตทุเรียนมีคุณภาพมากขึ้นในระยะยาว

3) จากผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและการยอมรับทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรถูกจัดกิจกรรมให้เกษตรกรมีส่วนร่วม เช่น การอบรม ซึ่งจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนด้วยกันเอง รวมถึงระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนกับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดความไว้วางใจและความใกล้ชิดมากขึ้น ก็จะเอื้อต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตทุเรียนคุณภาพได้มากขึ้น

4) จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูลการผลิตทุเรียนคุณภาพในขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก และขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว) มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต อีกทั้งยังต้องอาศัยการดูแลอย่างใกล้ชิดและมีหลายขั้นตอนที่ซับซ้อน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งระบบข้อมูลหรือแพลตฟอร์มกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพระหว่างเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาพัฒนาทักษะและปรับใช้ในสวนทุเรียนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) จากการศึกษา พบว่า แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ ส่งผลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง เนื่องจากเกษตรกรที่มีแรงจูงใจเกี่ยวกับด้านความต้องการพัฒนาองค์ความรู้ ด้านการได้รับการยอมรับจากชุมชน และเห็นประโยชน์ทางด้านตลาด ซึ่งเกษตรกรที่มีแรงจูงใจเหล่านี้มักจะเปิดใจแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเกษตรกรด้วยกัน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมแรงจูงใจภายในของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน เช่น การทำให้เกษตรกรรู้สึกภูมิใจในความรู้ของตนเอง การสร้างความสามัคคีเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกร และการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการแบ่งปันข้อมูลเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการปลูกทุเรียนคุณภาพอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรม เศรษฐกิจ และสังคมที่มีอิทธิพลต่อความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน เพราะจะช่วยให้เข้าใจแรงจูงใจอุปสรรค และความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในการแบ่งปันข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้พัฒนากลยุทธ์หรือแนวทางส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพได้อย่างตรงจุดและเกิดผลจริง เช่น การออกแบบกิจกรรมอบรม การสร้างเครือข่ายเกษตรกร หรือการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2) การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการปลูกทุเรียนคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจัดการน้ำผ่านระบบธนาคารน้ำใต้ดินของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปสู่การขยายผลหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กนกพร ฉิมพล. 2555. **ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://libdcms.nida.ac.th>. (5 พฤศจิกายน 2567).
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **การปลูกทุเรียน**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://laddmordin.ldd.go.th>. (15 พฤศจิกายน 2567).
- กรมวิชาการเกษตร. 2565. **การปลูกทุเรียน**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doa.go.th/share/attachment.php?aid=2973>. (5 พฤศจิกายน 2567).
- กรมวิชาการเกษตร. 2567. **การจัดการการผลิตทุเรียนเพื่อรองรับภัยธรรมชาติ**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doa.go.th/hc/sisaket/wp-content/uploads/2024/10>. (15 พฤศจิกายน 2567).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **การผลิตทุเรียนภาคใต้ตอนล่าง**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doa.go.th/การผลิตทุเรียนภาคใต้ตอนล่าง.pdf>. (7 พฤศจิกายน 2567).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://mediatank.doae.go.th>. (5 พฤศจิกายน 2567).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **กรมส่งเสริมการเกษตรหนุนชาวสวนทุเรียนใช้ภูมิปัญญา-เทคโนโลยีจัดการสวนจนคว้ามมาตรฐาน GAP-GI**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doae.go.th>. (5 พฤศจิกายน 2567).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. **ประกาศวันเก็บเกี่ยวทุเรียนภาคตะวันออก ปี 2566**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doae.go.th>. (15 พฤศจิกายน 2567).
- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. 2566. **Data Sharing คืออะไร? และใครบ้างที่เกี่ยวข้องกับการทำ Data Sharing**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: https://www.etda.or.th/th/Useful_what.aspx. (7 พฤศจิกายน 2567).
- กฤษณ์ ไพโรจน์. 2564. **กรณีศึกษาทัศนคติและความต้องการของพนักงานตำแหน่งผู้ให้คำแนะนำด้านการลงทุน (Client Advisor) แผนกลูกค้าบุคคลธนกิจ (Privilege Banking) ที่มีต่อความผูกพันกับธนาคารต่างชาติแห่งหนึ่งในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤษณะ จันทะนารักษ์. 2564. **การผลิตและความต้องการในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมือง จังหวัดตราด**.

- วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กษิตศ ใจผาวัง เสริมศิริ นิลดำ นิเวศ จินะบุญเรือง และ ศิริพรรณ จินะบุญเรือง. 2565. การใช้ ทรัพยากรทางชีวภาพในชุมชนเพื่อลดต้นทุนเพาะปลูก:กรณีศึกษาการปลูกข้าวในเขตพื้นที่ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุรินทร์. 6(3) : 59-71.
- กันตพงษ์ ปราบสงบ. 2567. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://elabs.ssrui.ac.th/kantaPong>. (13 พฤศจิกายน 2567).
- เกียรติชญา ภูมิเพ็ง. 2565. การศึกษาความต้องการและแรงจูงใจในการทำงานวิจัยสถาบันของ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรรยา โพธิ์ทอง. ให้สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2566. มานพ โปษยาอนุวัตร ผู้สัมภาษณ์. กรมส่งเสริม การเกษตรหนุนชาวสวนทุเรียนร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ ยกทุเรียนบ้านเขาหินแห่ง วังจันทร์ นำร่อง BCG โมเดล. อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง.
- จิราภรณ์ ถมแก้ว ศรธรรม แก้วตาทิพย์ และ ภัทรพร วิชิโร. 2561. การจัดการความรู้การเพิ่ม คุณภาพการผลิตทุเรียนพันธุ์หมอนทองของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองของ เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในเขตเทศบาลตำบลลำไใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาเทคโนโลยีการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ชานน ฤทธิเดช. 2566. ปัจจัยที่มีผลการผลิตทุเรียนนอกฤดูตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลลิ้นช้าง อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. เกษตร ศาสตรมหาบัณฑิต.
- ณริศรา เวทยานนท์. 2566. ความหมายและความสำคัญของแรงจูงใจ. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://archivecm.mahidol.ac.th>. (15 พฤศจิกายน 2567).
- ณัฐยศ อมรกล. 2566. การส่งเสริมการผลิตทุเรียนคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และ สหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถวัลย์ สวัสดิ์จิตต์. 2564. การถ่ายทอดความรู้ในการผลิตดินผสมแก่กลุ่มเกษตรกร ในเขตตำบล บ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วารสาร มมร. วิชาการล้านนา. 10(1) : 27 – 36.

- ธนบดี พัสนา ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ กนิษฐา แยมโพธิ์ใช้. 2564. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. **วารสารมนุษยศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 16(2) : 65-80.
- ธีร์ธวัช ปุรินทรภิบาล พุฒิสรรค์ เครือคำ ปิยะ พละปัญญา และ นภารศม์ เวชสิทธิ์นิรภัย. 2564. ความต้องการสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรสำหรับเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmers) ในภาคเหนือตอนบน. **วารสารผลิตรกรการเกษตร**. 6(3) : 51-64.
- ธีระยุทธ พงศ์เลิศฤทธิ์. 2566. แรงจูงใจของเกษตรกรในการเข้ารับการศึกษาอบรมในโครงการพัฒนาการเกษตรตาม แนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาภาคกลาง. หน้า 1361-1368. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 12**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน.
- นพธนู ชาตินานนท์. 2552. **องค์ประกอบของการสื่อสาร**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://thaiforcommunication.weebly.com>. (12 พฤศจิกายน 2567).
- นิตญา วิมูล. 2554. **ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคคลีแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory)**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://nongwhaka.blogspot.com>.
- นिरชา เรืองขจร. 2565. **ข้อมูลคืออะไร**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaigoodview.com/com/knowledge/5277>. (11 พฤศจิกายน 2567).
- นิตาชล จันทศรี จิราพร จันท์หอม และ อรพรรณ วงศ์จันทร์. 2024. พฤติกรรมและทัศนคติด้านการจัดการและการแบ่งปันข้อมูลวิจัยของนักวิจัยในมหาวิทยาลัยไทย. **วารสารวิจัยและปฏิบัติด้านสารสนเทศ**. 42(1) : 113-132.
- บุหลัน กุลวิจิตร. 2560. สื่อบุคคลกับการส่งเสริมการเกษตร 4.0. **Veridian E-Journal, Silpakorn University**. 10(3) : 2440-2454.
- ประภัสสร กลีบประทุม, วิชยานัน รัตนวิบูลย์สม และณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ. 2564. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในภาคอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 15(1) : 111-124.
- ประภัสสร ทองดี. 2558. **ประเภทของภูมิปัญญา**. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.cmruir.cmru.ac.th>. (3 พฤศจิกายน 2567).

- ปัญญา หมั่นเก็บ. 2559. **การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ทางการเกษตร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส. 2560. การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรง. **วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร**. 7(2) : 20-37.
- พัชรวดี พูลสาราญ อรสุรางค์ โสภิพันธ์ จารุณี ตีสวัสดิ์ และ ไพฑูล แก้วหอม. 2565. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทำสวนทุเรียนอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองไผ่ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. **วารสารวิชาการ มทร.สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 8(2) : 237-250.
- พัชรา บำรุง และ กฤษณา เจริญมูล. 2023. ความต้องการในการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน จังหวัดจันทบุรี. **วารสารเกษตรพระวรุณ**. 20(1) : 81 – 88.
- พิชชาภรณ์ เรืองสุทธา. 2564. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและพฤติกรรมการแบ่งปันความรู้ของบุคลากรรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง. การจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิชัย สายศรี วีรพล ดิษเกษม และ อักษร สวัสดิ์. 2560. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวสวนทุเรียนในพื้นที่ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**. 6(3) : 347-355.
- ไพบุลย์ สตรีโกศลวงศ์ และ พนา มาศ ตริวรรณกุล. 2563. การจัดการการตลาดทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน จังหวัดจันทบุรี. **วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร**. 50(3) : 239 – 252.
- ภาคิน อังควิชัย. 2565. การแบ่งปันความรู้และพฤติกรรมสร้างสรรค์นวัตกรรมของพนักงานระดับบังคับบัญชาในบริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูรินธรรม กิ่งกาญจน์. 2562. **แผนธุรกิจจำหน่ายทุเรียนออนไลน์**. บริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชณี จันทร์เกษ ณิชชา พัฒนะนุกิจ กนกรัตน์ ยศไกร และ วัชรภรณ์ นิลเพ็ชร. 2566. ความรอบรู้ทางสุขภาพและการแบ่งปันข้อมูลในการนำสมุนไพรดูแลสุขภาพตนเองจากโควิด-19 ทางสื่อสังคมออนไลน์ของประชากรไทยพ.ศ. 2565. **วารสารวิชาการสาธารณสุข**. 32(3) : 428 – 436.

- ลัทธพร รัตนวราภักษ์ และคณะ. 2562. **Digital technology** กับการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรไทย. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.pier.or.th/abridged/2019/19>. (9 พฤศจิกายน 2567).
- วนิดา เกรียงอุทอง เณลิมศักดิ์ ตุ่มศิริ และ จินดา ขลิบทอง. 2564. แนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรวิมล ศิลป์ประกอบ. 2563. แนวทางการแก้ปัญหาจากการแข่งขันทางการค้าทุเรียนของจังหวัดจันทบุรี. วิทยาลัยการทัพบก.
- วิไล พรหมดาว. 2563. แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของราชการครู. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต. 20(4) : 49 – 58.
- ศิริส ปั่นแก้ว. 2559. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับอาหารของกลุ่มพ่อบ้านและกลุ่มแม่บ้านบนสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรม) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย. 2564. ความไว้วางใจ ความเสี่ยงและประโยชน์ในการแบ่งปันข้อมูลอย่างต่อเนื่องผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 13(1) : 119-131.
- ศุภญ์เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรและการเกษตรเพื่อเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร. 2566. แปลงใหญ่ ทุเรียนวังห้วยระยองผู้นำการผลิตทุเรียนคุณภาพพรีเมียม. [Online]. เข้าถึงได้จาก: [https:// www.gosmartfarmer.com](https://www.gosmartfarmer.com). (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี. 2567. การพัฒนาทุเรียนนนท์สู่เกษตรมูลค่าสูงด้วยBCG MODEL. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.nonthaburi.doae.go.th>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง. 2568. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดระยอง ปี พ.ศ. 2566–2570 (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568). [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.opsmoac.go.th/rayong-dwl-files-451591791009>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานจังหวัดระยอง. 2564. ข้อมูลจังหวัดระยอง. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.rayong.go.th>. (4 มกราคม 2568).

- สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ. 2565. การสำรวจข้อมูลโลกเพื่อการเกษตรการแก้ไข
ปัญหาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลการเกษตรเพื่อความมั่นคงทางอาหาร. [Online]. เข้าถึงได้
จาก: <https://www.opsmoac.go.th/dc-news-451091791806>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแกลง จังหวัดระยอง. 2562. อำเภอแกลง. [Online]. เข้าถึงได้จาก:
<https://district.cdd.go.th/klaeng/sample-page/about-us>. (5 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง. 2562. อำเภอเขาชะเมา. [Online]. เข้าถึง
ได้จาก: <https://district.cdd.go.th/announce/>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง. 2562. อำเภอวังจันทร์. [Online]. เข้าถึงได้
จาก: <https://district.cdd.go.th/wangchan/about-us>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA). 2566. Data Sharing คืออะไร? และใครบ้าง
ที่เกี่ยวข้องกับการทำ Data sharing. [Online]. เข้าถึงได้จาก:
<https://www.etda.or.th/th/>. (1 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). 2560. ยุทธศาสตร์การเกษตรและ
สหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). [Online]. เข้าถึงได้จาก:
https://www.nstda.or.th/knowledge_post. (8 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. 2565. Smart Farm Book: รวมเรื่องราว
เกษตรอัจฉริยะจากภาคสนาม. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.nstda.or.th/farm-book-web.pdf>. (21 มกราคม 2568).
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. 2566. กรมส่งเสริมการเกษตร หนุนเกษตรกร
แปลงใหญ่ทุเรียนบ้านเขาหินแทน อ.วังจันทร์ จ.ระยอง ชูมาตรฐานGAPควบคุมคุณภาพ
ทุเรียนส่งออกนำนวัตกรรมถุงแดงEECiห่อผลทุเรียนช่วยลดปัจจัยการผลิตทำให้ได้ทุเรียน
มีคุณภาพ. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.bcg.in.th>. (21 มกราคม 2568).
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2567. มาตรฐาน
สินค้าเกษตร ทุเรียน. [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.agrithai.org/wp-content/uploads/2024/09>. (13 มกราคม 2568).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์. 2567. สถานการณ์การ
ผลิตและการตลาดทุเรียน ประจำสัปดาห์ที่ 2 เดือนมิถุนายน 2567 (วันที่ 10 - 14 มิ.ย.
67). [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://regional.moc.go.th/th>. (13 มกราคม 2568).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2567. การพยากรณ์ผลผลิตทุเรียน ปี 2567. [Online]. เข้าถึงได้
จาก: <https://www.oae.go.th/assets/>. (11 มกราคม 2568).

- สิริลักษณ์ อุบลรัตน์. 2560. การเปิดรับสื่อ การแบ่งปันข้อมูล และการรู้เท่าทันข้อมูลด้านสุขภาพ **ในสื่อสังคมออนไลน์**. สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ จีรนันท์ เข็มขันธุ์ ฉันท์หทัย เกิดศรีเสริม ณิชฎภพ สุวรรณเมฆ และ ลำแพน ขวัญพูล. 2566. **นวัตกรรมการบริหารจัดการข้อมูลการผลิตและการตลาดเพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตทุเรียนเข้าสู่ตลาดพรีเมียม**. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนา ระดับพื้นที่ (บพท.) ชุมชนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ 2566.
- สุดใจ วรรณวิจิต พุฒิสรรค์ เครือคำ พหล ศักดิ์กะทัศน์ และ กอบलग อารีศรีสม. 2564. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตเทศบาลตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร**. 39(3) : 111-122.
- สุทธิพงศ์ ปานเพชร. 2559. **เกษตรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุเทพ เชื้อสมุทร บุณรอด อมรทนต์ ปิยดี สุวัฒนาภรณ์ สังข์วิ สุทธิคุณ และ รัตนากร วิสุทธิ. 2561. **การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการสวนทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดระยอง**. รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนิสา ช่วยสุข นารีรัตน์ สิริสาร และ บำเพ็ญ เขียวหวาน. 2565. การส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ตำบลเขาค่าย อำเภอสวีจังหวัดชุมพร. **วารสารวิชาการรอยแก่นสาร**. 7(8) : 334-352.
- สุพัฒน์ สุระดนัย ทรงคุณ จันทจร และ ระพีพันธ์ ศิริสัมพันธ์. 2566. การประยุกต์ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการปลูกทุเรียนบนพื้นที่สูงเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน จังหวัด **จันทบุรี**. **วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ**. 3(1) : 659-674.
- สุภกฤต เรืองพนิชยกุลม สิทธิพร อินทวงศ์ ศุภวัฒน์ สุขะประเมษฐ ชาติรี จันทรโคติกา กอบกุล จันทรโคติกา และ พาสน์ ทิมทรัพย์. 2565. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้แอปพลิเคชันแพลตฟอร์มซื้อสินค้าออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. **วารสารสหวิทยาการวิจัย**. 11(2) : 132-145.
- เสาวณีย์ เล็กบางพง ภัคสุดา คุ่มกumar ธีรียา ลายทิพย์ และ บุษยมาศ วงจันทร์. 2568. ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต**. 13(1) : 13-19.

- หฤทัย แก่นลา. 2564. **วิจัยและพัฒนาระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคตะวันออก.** [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.doa.go.th/plan/wp-content/uploads/2023/08>. (1 มกราคม 2568).
- อโณชา จีศรี. 2566. **แนวทางการส่งเสริมการตลาดทุเรียนพันธุ์หมอนทองของเกษตรกร อำเภอจะนะจังหวัดนราธิวาส.** เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร, สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรนุช สุวรรณรัตน์. ม.ป.ป. **การแบ่งปันข้อมูล.** [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://sites.google.com/ess.ac.th/croomkru>. (22 มกราคม 2568).
- เอกภพ วิญญาภาพ และ ชิติ ศรีตันทิพย์. 2566. ผลของสารพอลิบิวทราโซลต่อการออกดอกและคุณภาพของผลทุเรียนพันธุ์หมอนทองในจังหวัดลำปาง. **วารสารแก่นเกษตร.** 1 : 177-179.
- Castañeda, J. A. 2015. Knowledge sharing: the role of psychological variables in leaders and collaborators. **Suma Psicológica.** 22(2) : 124-132.
- Fikri, M. K. 2021. COMMUNITY WELFARE IN DURIAN TREE SLETONGAN TRAILER: A CASE STUDY IN PEKALONGAN DISTRICT, INDONESIA. **Social Sciences and Education Research Review.** 8(1) : 251-269.
- Kanchanasuwan, S. 2023. Cold chain adoption for fresh durian products by the simulation technique. **Journal of Applied Research and Technology.** 23(1) : 1-7.
- Kanjina, S. 2021. Farmers' Use of Social Media and its Implications for Agricultural Extension: Evidence from Thailand. **Asian Journal of Agriculture and Rural Development.** 11(4) : 302-310.
- Khanachang, A. 2024. **Maslow's hierarchy of needs.** [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://selminder.com/knowledge-hub>. (1 พฤษภาคม 2568).
- Lori M. King, PhD. 2024. **Maslow's Hierarchy of Needs Pyramid.** [Online]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.webmd.com>. (1 มกราคม 2568).
- Maslow, A. H. 1943. A theory of human motivation. **Psychological Review.** 50(4) : 370-396.
- Mwinami, N. V., Dulle, F. W. and Mtega, W. P. 2023. Factors Influencing Data Sharing Practices, Perceptions and Motivations for Improved Accessibility of Agricultural

- Research Data in Tanzania. **Journal of Environmental Science and Current Research**. 6(1) : 045.
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. 1977. **On the use of the Index of Item-Objective Congruence (IOC) for content validity assessment**.
- Swanson, E. 2020. The effect of leader competencies on knowledge sharing and job performance: Social capital theory. **Journal of Hospitality and Tourism Management**. 42 : 88-96.
- Thomas, E., Riley, M. and Spees, J. 2020. Knowledge flows: Farmers' social relations and knowledge sharing practices in Catchment Sensitive Farming. **Land Use Policy**. 94 : Article 104508.
- Thongkeaw, S., Jatuporn, C., Sukprasert P., Rueangrit, P. and Thongchure, S. 2021. Factors affecting the durian production of farmers in the eastern region of Thailand. **International Journal of Agricultural Extension**. 9(2) : 285-293.
- Zhang, A., Heath, R., McRobert, K., Llewellyn, R., Sanderson, J., Wisemanand, L. and Rainbow, R. 2021. Who will benefit from big data? Farmers' perspective onwillingness to share farm data. **Journal of Rural Studies**. 88 : 346-35.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

.....
คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำโครงการปัญหาพิเศษระดับหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร) ภาควิชาวนวัตกรรมสื่อสารและพัฒนากษेत्र คณะเทคโนโลยีการ เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เรื่อง ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปและภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง
ตอนที่ 3 ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

ชื่อ

ตอนที่ 1 : ข้อมูลลักษณะทั่วไปและภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์และประโยชน์ในการศึกษา โดยเขียนเครื่องหมาย (✓) ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุปี
3. สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
5. พันธุ์ทุเรียน
6. จำนวนพื้นที่ปลูกสวนทุเรียน..... ไร่

7. ประสบการณ์ปลูกทุเรียน ปี
8. รับข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผู้นำชุมชน
- การจัดประชุม /อบรม เอกสารวิชาการ/หนังสือการเกษตร
- สื่อออนไลน์/โทรศัพท์ อื่น ๆ ระบุ
9. ภูมิปัญญาที่เกษตรกรนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการผลิตทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 9.1) ระบบน้ำ
- ธนาคารน้ำใต้ ผังหม้อดินในใส่น้ำใต้โคน
- ท่อ PVC พ่นละอองน้ำ กาลักน้ำ
- สปริงเกอร์ติดตั้งกับท่อย่าง อื่น ๆ
- 9.2) การดูแล รักษา
- น้ำยางกล้วยแก้ราดำ น้ำส้มควันไม้
- สมุนไพร 7 รส ปุ๋ยหมักจากปลา
- ขี้เถ้าถ่านโรยรอบโคน อื่น ๆ
- 9.3) อื่น ๆ
- จุดควันไฟไล่หนอนแมลง ห่มดิน อนุบาลทุเรียน
- การจดบันทึกข้อมูลการทำสวน การปลูกทุเรียนคู่ ปลูกพืชพี่เลี้ยง
- การใช้พัดลมพ่นควันเพื่อเพิ่มก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์
- เปิดวิทยุในถ้ำน้ำกันฝนติดต้นทุเรียนเพื่อไล่กระรอก
- อื่น ๆ

ตอนที่ 2 : แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : กรุณาตอบแบบสอบถาม โดยเลือกตัวเลขที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียน คุณภาพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิต ทุเรียนคุณภาพ					

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียน คุณภาพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่ออัปเดตข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน คุณภาพ					
แบ่งปันข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น ด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพ					
แบ่งปันข้อมูลเพื่อต้องการความคิดเห็น หรือคำแนะนำที่จะ ช่วยทำให้เข้าใจในสภาพปัญหาของตัวเกษตรกรมากขึ้น					
แบ่งปันข้อมูลเพื่อฝึกทักษะการค้นหาข่าวสาร หรือความรู้ เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ					
แบ่งปันข้อมูลเพราะอยากให้คนอื่นแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับ การผลิตทุเรียนคุณภาพด้วย					
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และการยอมรับทางสังคม					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อหาเพื่อนบนเฟซบุ๊กที่มีความสนใจ เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้มีเรื่องคุยเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน คุณภาพกับกลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มสังคม					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อต้องการความสนใจ (Like Comment Share)					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้ได้รับคำชื่นชม ยกย่อง					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อติดตามและเฝ้าดูกระแสสังคมในกลุ่ม การผลิตทุเรียนคุณภาพ					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับประสบการณ์เกี่ยวกับ การผลิตทุเรียนคุณภาพ					
ด้านตลาด					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อคาดหวังให้ได้รับการติดต่อจากตลาด ทุเรียนพรีเมียมในฐานะลูกค้าคนสำคัญ					

แรงจูงใจในการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียน คุณภาพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อคาดหวังการได้รับบริการที่ดีจากตลาดทุเรียนพรีเมียม					
แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับข้อเสนอพิเศษทางด้านราคาจากตลาดทุเรียนพรีเมียม					
แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อส่งเสริม หรือสนับสนุนแหล่งข้อมูล					

ตอนที่ 3 : ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : โปรดเติมเครื่องหมาย ในช่องให้คะแนนตามความสำคัญในการตัดสินใจของท่าน โดยคะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 = ต้องการมากที่สุด 4 = ต้องการมาก 3 = ต้องการปานกลาง 2 = ต้องการน้อย 1 = ต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการแบ่งปันข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่ต้องการแบ่งปันข้อมูล	ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูล				
			5	4	3	2	1
ขั้นตอนการเตรียมดิน							
ข้อมูลการยกสันร่อง							
ข้อมูลการฉีดสารเพื่อสะสมอาหาร							
ข้อมูลการบำรุงดิน/ปรับสภาพดิน							
ข้อมูลการป้องกันโรคที่ส่งผลกระทบต่อรากทุเรียน							
ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก							
ข้อมูลการให้น้ำ							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยบำรุงดินให้เพียงพอ							
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนแมลง							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยระยะออกดอก							
ข้อมูลการกระตุ้นตาออก							
ข้อมูลการคลายปุ๋ย							

ความต้องการแบ่งปันข้อมูล	ไม่มี ข้อมูล	ไม่ต้องการ แบ่งปัน ข้อมูล	ระดับความต้องการแบ่งปัน ข้อมูล				
			5	4	3	2	1
ข้อมูลการผสมเกสรดอกทุเรียน							
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะทางแย้							
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไขไก่							
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะตาปู							
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะเหยียด ตีนหนู							
ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนา							
ข้อมูลการให้น้ำ							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยหลังดอกบาน							
ข้อมูลการตัดแต่งผล							
ข้อมูลการโยงกิ่ง							
ข้อมูลการโยงลูก							
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนแมลง							
ข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะ กระป๋องนม							
ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว)							
ข้อมูลวิธีการตัดผลทุเรียน							
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนแมลง							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อปรับสภาพดิน/ฟื้นฟู สภาพดิน							
ข้อมูลการให้น้ำ							
ข้อมูลการตัดแต่งกิ่ง							
ข้อมูลการบำรุงต้นทุเรียนระยะเริ่มแก่							
ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน)							
ข้อมูลวิธีการตัดผลทุเรียน							
ข้อมูลการรวบรวมผลผลิตที่เก็บเกี่ยว							

ความต้องการแบ่งปันข้อมูล	ไม่มีข้อมูล	ไม่ต้องการแบ่งปันข้อมูล	ระดับความต้องการแบ่งปันข้อมูล				
			5	4	3	2	1
ข้อมูลการเรียกใบ							
ข้อมูลการปรับสภาพดิน/พื้นฟูสภาพดิน							
ข้อมูลการฉีดพ่นป้องกันกำจัดเชื้อรา							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมต่อการพัฒนา							
ข้อมูลการสำรวจโรครากเน่า โคนเน่า							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อสะสมอาหาร							
ข้อมูลการดูแลทางใบ							
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนแมลง							
การดูแลระยะเริ่มออกดอก							
ข้อมูลการตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว							
ข้อมูลการปรับสภาพดิน/พื้นฟูดิน							
ข้อมูลการให้น้ำ							
ข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดไรแดง							
ข้อมูลการฉีดสารเร่ง							
ข้อมูลการทำใบชุดที่ 2							
ข้อมูลการใส่ปุ๋ยสะสมอาหาร							

ภาคผนวก ข การหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง”
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปร ของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการให้คะแนนลงในช่องว่าง เกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 - 1) ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - 2) ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - 3) ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
4. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้นๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ณัฐรีณา มีฮาท

(นางสาวณัฐรีณา มีฮาท)

นักศึกษาคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปและภูมิปัญญาการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนคุณภาพใน
จังหวัดระยอง

ข้อ	ข้อความถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปลผล
		1	2	3		
1.	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.	อายุ.....ปี	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย/หย่าร้าง	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.	ชนิดพันธุ์ทุเรียนที่ปลูก	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
6.	พื้นที่ในการทำสวนทุเรียนไร่	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.	ประสบการณ์การปลูกทุเรียน..... ปี	1	1	1	1	สอดคล้อง
8.	รับข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียน ☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ☐ ผู้นำชุมชน ☐ การจัดประชุม/อบรม ☐ เอกสารวิชาการ/หนังสือเกี่ยวกับ การเกษตร	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปลผล
		1	2	3		
	☐ สื่อออนไลน์/โทรทัศน์ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	1	1	สอดคล้อง
9.	ภูมิปัญญาที่นำมาใช้ร่วมกับการผลิต ทุเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) 9.1) ระบบน้ำ ☐ ธนาคารน้ำใต้ดิน ☐ ฟังหม้อดิน ☐ ท่อPVCพ่นละอองน้ำ ☐ กาลักน้ำ ☐ หัวสปริงเกอร์ติดตั้งกับท่อ	1	1	1	1	สอดคล้อง
	9.2) การดูแล บำรุงต้นทุเรียน ☐ น้ำยางกล้วยแก่รดดำ ☐ น้ำส้มควันไม้ ☐ สมุนไพร 7 รส ☐ ปุ๋ยหมักจากปลา ☐ ขี้เถ้าถ่านโรยรอบโคน	1	1	1	1	สอดคล้อง
	9.3) อื่น ๆ ☐ ปลุกพืชที่เลี้ยง ☐ จุดควันไฟไล่หนอน แมลง ☐ การใช้พัดลมพ่นควันเพื่อเพิ่ม ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ☐ การจดบันทึกข้อมูลการทำสวน ☐ การหมักดิน ☐ การปลุกทุเรียนคู่ ☐ อนุบาลทุเรียนในเชิง	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปลผล
		1	2	3		
	☐ เปิดวิทยุในถังน้ำกันฝนติดต้น ทุเรียนเพื่อไล่กระรอก	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 2 : แรงจูงใจการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกร

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปล ผล
		1	2	3		
ด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้						
1.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการ การผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่ออัปเดตข่าวสารเกี่ยวกับ การผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	แบ่งปันข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นทางการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	แบ่งปันข้อมูลเพื่อต้องการความคิดเห็น หรือ คำแนะนำที่จะช่วยทำให้เข้าใจในสภาพปัญหา ของตัวเกษตรกรมากขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.	แบ่งปันข้อมูลเพื่อฝึกทักษะการค้นหาข่าวสาร หรือความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.	แบ่งปันข้อมูลเพราะอยากให้คนอื่นแบ่งปัน ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และการยอมรับทางสังคม						
1.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อหาเพื่อนบนเฟซบุ๊กที่มี ความสนใจเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปล ผล
		1	2	3		
2.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้มีเรื่องคุยเกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพกับกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มสังคม	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อต้องการความสนใจ (Like Comment Share)	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้ได้รับคำชื่นชมยกย่อง	1	1	1	1	สอดคล้อง
5.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคม	1	1	1	1	สอดคล้อง
6.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อติดตามและเฝ้าดูกระแสสังคมในกลุ่มการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
7.	แบ่งปันข้อมูลเพื่อเพิ่มคุณค่าให้ประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนคุณภาพ	1	1	1	1	สอดคล้อง
ด้านตลาด						
1.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อคาดหวังให้ได้รับการติดต่อจากตลาดทุเรียนพรีเมียมในฐานะลูกค้าคนสำคัญ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อคาดหวังการได้รับบริการที่ดีจากตลาดทุเรียนพรีเมียม	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.	แบ่งปันข้อมูลฯ เพื่อส่งเสริม หรือสนับสนุนแหล่งข้อมูล	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.	แบ่งปันข้อมูลเพื่อรับข้อเสนอพิเศษทางด้านราคาจากตลาดทุเรียนพรีเมียม	1	1	1	1	สอดคล้อง

ตอนที่ 3 : ความต้องการแบ่งปันข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนคุณภาพของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานการณ์ผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อความถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปล ผล
	1	2	3		
ขั้นตอนการเตรียมดิน					
แบ่งปันข้อมูลการยกสักร่อง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดสารเพื่อสะสมอาหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุงดิน/ปรับสภาพดิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการป้องกันโรคที่ส่งผลกระทบต่อรากทุเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
ขั้นตอนการดูแลระยะออกดอก					
แบ่งปันข้อมูลการให้น้ำ	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยบำรุงดิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนแมลง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยระยะออกดอก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการกระตุ้นตาออก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการคลายปุ๋ย	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการผสมเกสรดอกทุเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะหางแย้	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไข่นก กระทำ	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไข่นก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไข่นก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะไข่นก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุง ดูแล รักษา ระยะเหี่ยวติด หนุ	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปล ผล
	1	2	3		
ขั้นตอนการดูแลระยะผลพัฒนา					
แบ่งปันข้อมูลการให้น้ำ	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยหลังดอกบาน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการตัดแต่งผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการโยงกิ่ง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการโยงลูก	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดยาป้องกันหนอนและแมลง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการบำรุงดูแลรักษาในระยะกระป๋องนม	1	1	1	1	สอดคล้อง
ขั้นตอนการดูแลระยะเริ่มแก่ (เก็บเกี่ยว)					
แบ่งปันข้อมูลวิธีการตัดผลทุเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดยาป้องกันหนอน และแมลง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูสภาพดิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการให้น้ำ	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการตัดแต่งกิ่ง	1	1	1	1	สอดคล้อง
ขั้นตอนการดูแลระยะเก็บเกี่ยว (แตกใบอ่อน)					
แบ่งปันข้อมูลวิธีการตัดผลทุเรียน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการรวบรวมผลผลิตที่เก็บเกี่ยวแล้ว	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการเรียกใบเพื่อไม่ให้ยอดแห้ง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการปรับสภาพดิน/ฟื้นฟูสภาพดิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดยาป้องกันกำจัดเชื้อรา	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยให้เหมาะสมกับการพัฒนา	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการสำรวจโรครากเน่า โคนเน่า	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยเพื่อสะสมอาหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการทำใบชุดแรก	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน เฉลี่ย	การแปล ผล
	1	2	3		
แบ่งปันข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดหนอนและแมลง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการปรับสภาพดิน/พื้นฟูดิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการให้น้ำ	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดพ่นสารกำจัดไรแดง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการฉีดสารเร่ง	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการทำใบชุดที่ 2	1	1	1	1	สอดคล้อง
แบ่งปันข้อมูลการใส่ปุ๋ยสะสมอาหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ค

งานวิจัยที่ได้เข้าร่วมนำเสนอ และ Proceeding

เข้าร่วมนำเสนอบทความ

1. ได้เข้าร่วมนำเสนอบทความ: The 12th International conference on the integration of science and technology for sustainable development 2024

สถานที่: Rambhai Barni Rajabhat University (Thailand)

จัดขึ้นเมื่อวันที่: 29 พฤศจิกายน 2567 - 1 ธันวาคม 2567

ชื่อบทความ: Factors Affecting the Sharing of Information on Quality Durian Production by Farmers in Rayong Province, Thailand.

2. ได้เข้าร่วมนำเสนอบทความ: เกษตรพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ครั้งที่ 8 (The 8th King Mongkut Agriculture Conference-KMAC2025)
 สถานที่: ณ อาคารเจ้าคุณทหาร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 จัดขึ้นเมื่อวันที่: 14 กุมภาพันธ์ 2568
 ชื่อบทความ: ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและแรงจูงใจในการแปรรูปข้อมูลการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดระยอง

ภาคผนวก ง ภาพการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพการลงพื้นที่ที่บ้าน
เกษตรกรต้นแบบ คุณวสันต์
รีนรมย์ (อาจารย์โต๊ส) เจ้าของ
ฟาร์มรีนรมย์ ในอำเภอแกลง
จังหวัดระยอง

ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจาก
เกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่
โรงเรียนมกุฎเมืองราช
วิทยาลัย จังหวัดระยอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวณัฐฐรีณา มีฮาด
วัน เดือน ปี เกิด	12 สิงหาคม 2544
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	<p>ปีการศึกษา 2559 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนคลองกุ่ม (เสรีไทย อนุสรณ์) 109/4 ถนนเสรี ไทย แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240</p> <p>ปีการศึกษา 2562 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย จากโรงเรียนสุขุมวิทพณิชยาลัย 818 ถนนเสรีไทย แขวง คลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10240</p> <p>ปีการศึกษา 2566 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร สำนักงาน บริหารหลักสูตรสหวิทยาการเทคโนโลยีการเกษตร คณะ เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง เกรดเฉลี่ย 3.18</p>
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 128 หมู่ที่ 5 ตำบลเขาน้อย อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40150
ผลงานตีพิมพ์	ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นและแรงจูงใจใน การแบ่งปันข้อมูลการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรใน จังหวัดระยอง